Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси ● 1995 йил, 15 сентябрь ● №37 (231)

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА ТАЛАБАЛАРИГА

Азиз дўстлар!

Сизларни мамлакатимизнинг улкан фан ва маърифат масканларидан бири — Тошкент давлат университети ташкил этилганлигининг 75 йиллиги билан самимий муборакбод этаман.

Она юртимизнинг ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётида, халқимизнинг маърифий ва маънавий камолотга эришувида бу илм даргоҳининг муносиб ҳиссаси бор. Университет олимлари, ўқитувчилари жамоасининг фан ва таҳсил соҳасидаги юксак савияси, саъй-ҳаракатлари, илмий тадқиқотларнинг самарадорлиги халқ хўжалигининг тараққиётида, маданиятимизнинг ривожида, олий таълим тизимларининг шаклланишида катта омил бўлди. Туркистон заминида ўнлаб илмий мактабларнинг вужудга келишида ҳақиқий бешик вазифасини бажармоқда.

Бу ерда камол топган замонавий касб маҳоратига эга бўлган малакали кадрлар нафақат Ўзбекистоннинг, балки қадим-қадимдан қон-қардош бўлган Марказий Осиё халқлари турмуш фаровонлигини оширишдек бунёдкорлик ишларида ўз улушларини қўшмоқдалар.

Кўпмиллатли ҳудудда биродарлик, ҳамжиҳатлик ва барқарорлик ғояларининг ҳаётбахш қудратини намойиш этиб, халқлар дўстлигини янада мустаҳкамлашда ташаббус кўрсатмоқдалар. Университет кўплаб хорижий давлатлар ёшлари учун ҳам билим ва ихтисос ўчоғига айланган.

Сизлар мустақиллигимизнинг бешинчи йилига қадам қўйган мамлакатимиз илм-фанининг ривожига, замонавий малакага эга бўлган мутахассислар етиштиришга бор билимларингиз, иқтидорингиз ва тажрибаларингизни сафарбар этишингизга ишончим комил. Ўйлайманки, буюк истиқболимизни яратувчи ўктам ва шижоатли йигит-қизларимиз фан чўққиларини, халқимизнинг буюк маънавий-маърифий салоҳиятига, умуминсоний қадриятларига таянган билим асосларини мукаммал эгаллайдилар, давлатимиз равнақи йўлида ҳормай-толмай фарзандлик бурчларини адо этадилар.

Ана шу эзгу мақсад йўлида, азиз дўстлар, барчангизга сиҳат-саломатлик, бахту саодат, улкан муваффақиятлар тилайман. Сизларга ҳамиша ғайрат, матонат, ташаббускорлик ёр бўлсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 14 сентябрь.

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

· ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримов Наманган вилоятининг Учқўрғон ва Уйчи туманларини 60 йиллиги муносабати билан табрик йўллади ҳамда унинг Фармонига кўра меҳнаткашлардан алоҳида ўрнак кўрсатган бир гуруҳи мукофотланди.

· МАРКАЗИЙ Осиёдаги беш мустақил давлат фан, маданият, адабиёт ва санъат арбоблари ҳукуматга алоқадор бўлмаган «Туркистон халқлари маданиятлари анжумани» минтақа ҳаракатини тузиш ташаббуси билан Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон Республикалари Президентларига Мурожаатнома йўлладилар.

· ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президентининг «Қимматли қоғозлар бозорини ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонини бажариш юзасидан ташкилий чора-тадбирлар мажмуини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси «Республикада қимматли қоғозлар бозорининг фаолият кўрсатишини тартибга солиш ва уни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

· Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Япония Ўзбекистон иқтисодий ҳамкорлиги бўйича қўмита раиси, «Мицуи» компанияси Президенти Наохико Кумаган бошчилигидаги делегацияни қабул қилди. Турли соҳалардаги алоқаларни янада ривожлантириш ҳамда ҳамкорликка кенг уфқ очувчи ахборот алмашиш соҳасини яхшилаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

· ҲИНДИСТОН Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Мелкулангара Кумаран Бхадракумар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

· ЗАМБИЯНИНГ Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Нчимуния Жон Сикаулу ҳам Президент Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

· Вазирлар Маҳкамасида зарар келтириб ишлаётган корхоналарнинг хўжалик-молиявий фаолиятини кўриб чиқиш ҳукумат комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Уни комиссия раиси республика Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов бошқарди. Комиссия йиғилишида Ўзбекистон Республикасининг «Банкротлик тўғрисида»ги қонуннинг бекаму кўст бажарилишини таъминлаш инфляциянинг олдини олишда муҳим омил бўлиб, иқтисодиёт самарадорлигини ошириши, пировард натижада миллий валютамиз қудратини кўтаришга катта ҳисса қўшиши таъкидланди.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Суратда: қабул пайти. **Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат.**

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 13 сентябрь куни Швейцариянинг «Ван хойтен энд калибо» компаниялари гуруҳи Президенти Клаус Якобс бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Швейцария ўртасидаги алоқалар яхши ривожланаётганини таъкидлади. Европада таниқли «Ван хойтен» компанияларининг ўзбекистонлик шериклар билан ҳамкорлиги уларнинг бутун Марказий Осиё бозорида ҳам шуҳрат қозонишига имкон яратади, деди Президент Ислом Каримов.

Клаус Якобс қандолат маҳсулотлари, турли хил ширинликлар ишлаб чиқарадиган Ўзбекистон-Швейцария қўшма корхонасини ташкил этиш йўлидаги ҳаракатлар Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар учун яратилган ҳар томонлама қулай шароит туфайли амалий натижалар бера бошлаганини таъкидлади.

Самимий суҳбат чоғида икки томонлама ҳамкорликни янада кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари У. Султонов, М. Усмонов ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

(ЎзА)

ИШЛАР АВЖИДА

Юртимиз мевазорлари, сабзавот пайкалларида айни пишиқчилик палласи. Шу боис Хоразмдаги барча консерва заводларида ҳам ишлар авжида. Мева ва сабзавотларни консервалаш қизғин бормоқда. Кўпчилик заводларда ишлар икки сменада ташкил қилинган. Бу эса етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмасдан қайта ишлашга ёрдам бераяпти.

Қўшкўпир туманидаги консерва заводи цех бошлиғи Ш. Тожиев бу борада салмоқли ишларни йўлга қўймоқда. Бу йил мазкур заводда 500 тонна мева-сабзавотни қайта ишлаш мўлжалланяпти.

Ш. АҲМЕДОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикамизда илм-фанни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси, ёш авлодни ватанпарварлик ҳамда миллий истиқлол ва ижтимоий тараққиёт ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш ишида ўзининг ҳалол меҳнати билан эришган катта ютуқлари ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётганликлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Гагельганс Альберт Иванович — Биология—тупроқшунослик факультети физика кафедраси мудири

Муртазоева Раҳбар Ҳамидовна — ўқув ишлари бўйича проректори

ҚУЙИДАГИЛАРГА ФАХРИЙ УНВОНЛАР БЕРИЛСИН:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ»

Абдуазизов Абдузуҳур Абдумажидович — хорижий филология факультети декани

Алиев Абдуғани Юсупович — умумий тилшунослик кафедраси профессори

Троицкий Виталий Иванович — геология факультетининг литология кафедраси мудири

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМИ»

Саидкаримов Саиднаби — география факультетининг социал география ва аҳолишунослик кафедраси доценти

Худойберганов Гулмирза — механика-математика факультети декани

Қушмуродов Очил — геология факультети минералогия кафедраси мудири

Ҳасанова Апипа — педагогика кафедрасининг доценти

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Абдураҳимов Асрол Абдувахобович — ўқув бўлимининг бошлиғи

Азизова Элрано Полвонова — биология-тупроқшунослик факультети умуртқасизлар зоологияси кафедрасининг доценти

Бедилов Мэлс Раҳматуллаевич — амалий физика илмий тадқиқот институтининг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари

Дусқораев Бойбута Абдуғаниевич — журналистика факультети матбуот назарияси ва амалиёти кафедраси мудири

Иргашев Мухамед-карим Содиқович — биология-тупроқшунослик факультети декани

Йўлчибоев Абдусафи Абдулазизович — кимё факультети юқори молекулали бирикмалар кимёси ва технологияси кафедрасининг мудири

Маматқулов Шавкат — механика-математика факультети профессори

Мўминов Алишер Ғаффорович — касаба уюшма қўмитасининг раиси

Паздзерский Владимир Андреевич — физика факультетининг назарий физика кафедраси профессори

Тешабоев Алишер — физика факультетининг яримўтказгичлар ва диэлектриклар кафедраси профессори

Умиров Сайди — журналистика факультетининг декани

Хожайлов Тельман Қосимович — тарих факультетининг қадимги дунё ва ўрта асрлар тарихи кафедраси мудири

Шарапов Шимсиддин — Олий педагогика институти директори

Юнусов Анвар Холматович — тарбиявий ишлар бўйича проректори

Қосимов Бегали — ўзбек филологияси факультети декани

Ҳамдамова Мухтабар Мавзировна — ўқув-медотика бўлимининг 1-тоифали методисти

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1995 йил 14 сентябрь.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОЛИҚ ОРГАНЛАРИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА УНИНГ ХОДИМЛАРИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Солиқ органларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва фаолияти самарадорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Республикаси вазирликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 4 мартдаги 114-сон қарорининг республика солиқ органларининг моддий-техника таъминотига оид қисмини бажариш бўйича етарлича иш олиб бормаётганликлари қайд этилсин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари икки ой муддатда давлат солиқ органларини жойлаштириш учун тегишли бинолар ажратилиши тўғрисидаги масалани белгиланган тартибда ҳал этсинлар.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари кўрсатиб ўтилган банднинг бажарилиши тўғрисида 1996 йил 1 январгача ахборот берсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Ўзбекистон Республикасининг республика бюджети лойиҳасини тузишда ҳисоблаш, нусха кўчириш — кўпайтириш ва босиш техникаси сотиб олиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ ва божхона органлари тизими кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишга оид тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун 1996 йилдан бошлаб мақсадли маблағлар ажратилишини назарда тутсин.

4. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда 1996 йилга инвестиция дастурини шакллантиришда туман солиқ инспекцияларини жойлаштириш учун бир хилдаги бинолар қурилишини назарда тутсин.

Ўзбекистон Республикаси давлат Архитектура ва қурилиш қўмитаси 1995 йилда солиқ органлари ишининг ўзига хос шароитларини ҳисобга олган ҳолда бир хилдаги бинолар лойиҳаларини ишлаб чиқсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги 1995/1996 ўқув йилидан бошлаб мактаб, ҳунар-техника, ўрта махсус ва олий таълим ўқув режалари ва дастурларига солиқ қонунчилиги асослари бўйича курс ёки факультатив киритсинлар.

6. Белгилаб қўйилсинки, солиқ органлари ходимларининг лавозим маошларига махсус шахсий унвонлар учун қўшимча ҳақ Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 20 октябрдаги 483-сон қарорига 1-илова билан тасдиқланган коэффициентлар бўйича лавозим маошидан келиб чиқиб тўланади.

7. Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг Давлат солиқ қўмитаси ҳузурида солиқ ва божхона органларини автоматлаштиришни дастурий таъминлашни ишлаб чиқиш учун хўжалик ҳисобидаги «Янги технологиялар илмий-ахборот маркази» ташкил этиш, шунингдек уни маълумотларни бериш миллий ахборот-ҳисоблаш тармоғининг кичик тизимини яратиш мақсадида давлат муассасалари ва банкларнинг автоматлаштирилган ахборот тизимлари билан интеграциялаштириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси бир ой муддатда хўжалик ҳисобидаги «Янги технологиялар илмий-ахборот маркази» уставини, солиқ ва божхона органларининг маҳаллий, минтақавий ва бошқа ахборот-ҳисоблаш тармоқларини ташкил қилиш, жорий этиш ва фойдаланиш тартиби ва қоидалари ҳамда уларнинг давлат муассасалари ва банкларнинг автоматлаштирилган ахборот тизимлари билан ўзаро ҳамкорлиги тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин ва Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитаси ва Адлия вазирлиги билан келишган ҳолда тасдиқлансин.

8. Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси солиқ органларининг солиқлар тўғрисидаги қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилиш иши самарадорлигини ошириш ҳамда солиқ тўловчиларнинг тўлиқ ҳисобга олиниши ҳамда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджетга ўз вақтида тушишини таъминлаш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўрсин.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 14 сентябрь.

Касаба уюшмаси ҳаётидан

МИНГ ЭШИТГАНДАН БИР КЎРГАН ЯХШИ

Қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмалари Фарғона вилояти қўмитасида меҳнаткашларни соғломлаштириш, уларнинг дам олишини ташкил қилиш, илғор тажрибаларни оммалаштиришга бағишланган йиғилиш бўлди. Унинг қатнашчилари «Қувасойцемент» бирлашмаси санаторий-профилакторийси ва «Кварц» бирлашмаси соғломлаштириш марказига ташриф буюриб, бу ердаги даволаниш жараёнлари билан танишдилар. Инсон саломатлиги борасида олиб борилаётган хайрли ишлар йиғилиш қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. «Кварц» ва «Қувасойцемент» бирлашмалари ҳамда Қувасой ғишт заводи касаба қўмиталари раислари И. Умаралиев, Р. Фозилов, Б. Эралиев ва бошқалар ишчи-хизматчиларни соғломлаштириш ҳамда уларнинг дам олишини ташкил қилиш борасидаги тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Санъат МАҲМУДОВА,
«Ишонч» мухбири

ИККИ БАЙРАМ БИР КЕЛСА...

Тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси Андижон вилояти қўмитаси фаолият кўрсата бошлаганига 50 йил тўлди. Уруш тугаган қувончли, энг оғир йилларда ташкил этилган, қўмита тиббиёт соҳаси кишиларининг манфаатлари йўлида катта ишларни амалга оширмоқда.

Қўмитанинг 50 йиллик тўйига таклиф қилинганлар Ширмонбулоқ қишлоғидаги «Шифокор» оромгоҳига тўпландилар. Бу оромгоҳнинг 20 йиллик байрами ҳам худди шу кунларга тўғри келди.

Сўлим маскандаги тўкин дастурхон атрофида тиббиёт касаба уюшмалари фахрийлари, фаоллар, соғлиқни сақлаш ходимлари жамулжам бўлдилар. Вилоят тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси раиси О. Абдураҳмонова тантанали кечани очаркан, суронли йилларда мазкур тармоқда меҳнат қилган фахрийларни самимий табриклаб, уларга совғалар тақдим этди. Тўйнинг энг катта соврини қўмитанинг собиқ раиси бугун 20 йиллиги нишонланаётган «Шифокор» оромгоҳининг ташкилотчиларидан бири Т. Маъдалиевга насиб этди. Фахрийлар номидан сўзга чиққан Н. Абдуллаев кўрсатилган иззат-икром ва катта эътибор учун миннатдорчилик билдирди.

Наманган ва Фарғона вилоятлари тиббиёт касаба уюшмалари қўмиталари раислари Адҳам Ғафforов, Ф. Қосимова, Андижон вилояти касаба уюшмалари бирлашмаси раисининг муовини М. Икромов, вилоят соғлиқни сақлаш бўлими мудири Отахоновлар ҳам ўтган 50 йил Андижон тиббиёти учун ўзига хос тарих эканини таъкидлаб, тўпланганларни қутлуғ сана билан муборакбод этдилар.

Куй қўшиққа, қўшиқ эса рақсга уланди.

Тантаналарда тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Озода Муҳитдинова, вилоят ҳокими муовини Муаззам Шамсибоевалар иштирок этишди.

З. РЎЗИЕВА,
«Ишонч» мухбири.

КЎРИК БЕЛЛАШУВ

Аҳолига намунали ижтимоий ёрдам кўрсатиш ижтимоий-таъминот хизматининг муҳим йўналишларидан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам Наманган вилояти касаба уюшмалари кенгаши, вилоят ижтимоий-таъминот бошқармаси ва бошқа бир қатор ташкилотлар ўзаро ҳамкорликда шу соҳа бўйича кўрик-беллашув ўтказдилар. Вилоят касаба уюшмалари кенгашининг мажлислар залида уюштирилган бу тадбирда туманлар ва шаҳарларнинг мазкур хизмат соҳасида ишлаётган ва ўз ҳудудларида ташкил этилган беллашувларда ғолиб чиққан 80 га яқин вакиллар қатнашдилар. Дастлаб Уйчи ва Чортоқ туманларидан келган ансамблларнинг чиқишлари бўлди.

Беллашувнинг биринчи шартига кўра қатнашчилар ижтимоий таъминотга оид кичик саҳна кўринишларини ижро этдилар. Унда хизматнинг шу турига доир лапарлар, ҳажвий қўшиқлар намойиш қилинди. Ижтимоий-таъминот бўйича тест синовлари айниқса қизиқарли бўлди.

Кўрикда биринчи ўрин Косонсой шаҳар ижтимоий-таъминот бўлими ходимаси Басидахон Муҳамадиевага, иккинчи ўрин, Норинлик Нилуфар Қаҳҳоровага, учинчи ўрин эса Мингбулоқлик Хуринисо Кенжаевага насиб этди. Беллашув ғолибларига қимматбаҳо совринлар топширилди. Шунингдек, кўрик-беллашувнинг барча иштирокчиларига эсдалик совғалари берилди.

Ғолиблар шу мавзудаги республика кўрик-беллашувида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Туркистон — умумий уйимиз!

ТИНЧЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК БЎЛСА...

Серқуёш Ватанимизда юздан зиёд миллат ва элат вакиллари яшаб, меҳнат қилишади. Улар Ўзбекистон Республикаси Конституциясида баён этилган барча ҳақ-ҳуқуқлар ва имтиёзлардан баҳраманд. Миллатлараро дўстлик, биродарлик, ўртоқлик, ҳамжиҳатлик туйғулари бугунги мустақил ҳаётимизда қай даражада намоён бўлмоқда? Хорижлик баъзи сиёсатчиларнинг бузғунчилик кайфиятидаги «башорат»лари ҳақиқатга тўғри келадими? Келинг, бу саволларга пойтахт вилоятидаги шаҳар ва қишлоқларда истиқомат қилаётган турли миллат вакиллари жавоб берсинлар.

РОЗА ЮГАЙ — кореис, Бекобод шаҳар автошоҳбекати нозири:

— Шу шаҳарда туғилганман. Болалигим, ёшлигим шу ерда ўтди. Маҳалламизда асосан ўзбеклар яшайди. Улар тўй ёки ҳашар қилишса, албатта мени ҳам айтишади. Миллатинг бошқа, дининг бошқа деган гапни ҳеч қачон эшитмадим. Чунки ўзбеклар бағри кенг, ориятли халқ сифатида танилганлигини биламиз. Меҳмондўстликни шулардан ўргандим. Ёшлигимдан маҳалла урф-одатларини, ўзбек тилини яхши ўрганиб олганман. Тўйларга ҳам ўзбекона таомилга оид дастурхон билан бораман. Маҳалламизда турли миллат вакиллари ака-укадай, опа-сингилдай яшаб келмоқдалар. Ҳозир 30 йиллик меҳнат фаолиятимга назар ташлар эканман, шу одамлар орасида ишлаётганимдан, яшаётганимдан бахтиёрман. Турмуш ўртоғим Юрий Югай ҳам Ўзбекистон металлургия заводида машинист бўлиб ишлаб, пенсияга чиқди. Уни ҳам, ўғлимиз Владимирни ҳам катталар ука, кичиклар ака дейишади,

— Автошоҳбекат шаҳар дарвозаси ҳисобланади. Шу ерда ишлаб туриб, ҳар куни юзлаб одамлар, деярли турли миллат вакиллари билан муомала қилишга тўғри келади. Бу кишиларнинг чеҳрасида бир-бирига хайрихоҳлик, ўзаро ҳурмат белгиларини кўраман. Чунки, ҳамма ҳам тинчлик-аҳилликни хоҳлайди. Ана шундай осойишта ҳаётимиз давом этаверсин, юртимизда тинчлик-хотиржамлик ҳукм сураверсин. Ниятимиз шу.

Аралбек ЖАҲОНГИРОВ — қозоқ. Олмалиқдаги «Тафтиш» ҳиссадорлик жамияти чилангар-сантехниклар бригадасининг бошлиғи:

— Маҳалламизда яшовчи Ашир ака янги иморатга қўл урди. Кўп болали оила, даромади ҳам ўзига яраша. Эски уйни янгиламаса бўлмайди. Рўзғор ташвишларидан ортгани қурилиш материалларига зўрға етади. Кўплашиб, қурилиш ишларини ҳашар йўли билан бошлаб юбордик. Ҳашарда турли миллат вакиллари иштирок этишди. Ҳазил-кулги доимо биз билан. Ҳеч ким ўзи ёки атрофидагиларнинг қайси миллатга мансублигини хаёлига ҳам келтирмаса керак. Ҳамма — тенг-иноқ. Аҳилликда иморат деворини битирдик. Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Фабрикамизда ҳам анчагина миллат вакиллари меҳнат қилишади. Шу жойда 15 йил ишлаб ҳалигача миллат ажратиш, бировни камситиш ҳоллари содир бўлганини билмайман. Баҳамжиҳат тўқиган гиламларимиз, палосларимиз Ўзбекистоннинг кўпгина хонадонларини безаб турибди.

Яқиндагина Ўзбекистонимиз мустақиллигининг 4 йиллигини катта байрам сифатида нишонладик. Корхонамизда ҳам қизиқарли тантаналар бўлди. Турли тилларда куй ва қўшиқлар янгради. Миллий таомлар дастурхонга тортилди. Биродарлашганларнинг бу янглиғ йиғини мароқли бўлади...

БЎРОН БОҒИРОВ — тожик, Пскент тумани солиқ инспекциясининг масъул ходими:

— Тожик ва ўзбек — қондош-жондош. Халқларимиз ўртасида меҳр-оқибат кучли. Тарихимиз, маданиятимиз қадимий бўлиши билан бирга ўзаро чамбарчас боғланган. Биз бу билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Ана шу орият туфайли юртимизда доимо тинчлик ҳукмрон. Тинчлик билан, аҳиллик билан топилган бир бурда нонимиз ширин, тўйларимиз файзли.

Ҳаёт давом этар экан, туғилиш бор, ўлим бор. Ана шундай пайтларда бутун маҳалла, қишлоқ оёққа туради. Марҳумнинг иззатини ўрнига қўйиб, қариндош-уруғларига ҳамдардлик билдириб, ҳамма маросимларни биргаликда ўтказиш, фақат бизнинг халқимизга хос одат бўлса керак. Ана шундай одамлар яшаётган юртнинг келажаги ҳам порлоқ.

ОЛЬГА ЗОРИНА — рус, Ўрта Чирчиқ тумани, почта алоқа бўлимининг йўриқчиси.

— Ишимиз нозик. Гоҳида баъзи бир англашилмовчиликлар бўлиб туради. Шунда ҳам кексалар «қизим» деб муомала қилишади. Ҳеч ким «сен руссан» демайди. Арз билан келган кишига имкон борича ҳожатини чиқариб, хурсанд қилиб жўнатишга ҳаракат қиламиз. Бу бизнинг хизмат вазифамиз. Ўзбекларни ориятли, меҳр-оқибатли халқ сифатида ҳурмат қиламан. Юртимиздаги тинчлик-осойишталикнинг боиси ҳам ана шундан бўлса керак.

Уч ўғлим бор. Каттаси ўрта мактабни тугатди. Кейингиси Вячеслав, 11 синфга ўтган. Олег ҳам акасидан орқада қолмасликка ҳаракат қилаяпти. Ёшликларидан маҳалладаги турли миллат вакилларининг болалари билан ўйнаб катта бўлишди. Улар ўзбек тилини, урф-одатларини яхши билишади. Болаларимизнинг бахтига тинчлик, аҳиллик доимо барқарор бўлаверсин! Биз оналарнинг тилагимиз шу.

Суҳбатдош: Ҳ ТЕМИРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ МАТБУОТ ХИЗМАТИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Марказий банки иқтисодий барқарорликка эришиш, миллий валютанинг ички айирбошланишини таъминлаш ва биринчи навбатда аҳолининг сўмларини эркин муомаладаги хорижий валютага айирбошлаб бериш учун зарур шароитларни яратишга йўналтирилган қатъий сиёсат олиб бормоқда.

Республикада доимий фаолият кўрсатувчи валюта айирбошлаш шоҳобчалари тармоғи яратилган ва улар нақд хорижий валютага бўлган талабни тўла даражада қондириш учун зарур бўлган миқдорда пул маблағлари билан таъминлаб турилибди.

Бироқ валюта айирбошлаш операцияларини амалга оширишнинг белгиланган тартибини бузиш, айирбошлаш шоҳобчалари ходимлари томонидан ўз хизмат мавқеларини таъмагирлик мақсадида суиистеъмол қилиш ҳоллари олиб борилаётган сиёсатга зарар етказмоқда. Аниқланган тартиббузарликлар оммавий ахборот воситалари ёрдамида кенг ёритилмоқда.

Шу билан бирга, айирбошлаш шоҳобчаларининг айрим ходимлари шу пайтгача керакли хулосаларни чиқариб олмадилар ва мавжуд тартиббузарликларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар кўрмаяптилар.

Марказий банк мутахассислари билан Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, «Саноатқурилишбанк», «Ўзжамғармабанк» вакиллари биргаликда ўтказган Тошкент шаҳридаги ихтисослаштирилган айирбошлаш шоҳобчаларини текшириш материаллари бундан далолат бериб турибди.

Масалан, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг Тошкент бўлимига қарашли 0222-айирбошлаш шоҳобчасида (назоратчи — Л. М. Голдаевич, кассир — Д. З. Мирзакаримова) нақд пуллар текшириш учун қайта саналганда 496 сўм камомад аниқланди, миллий банк операция бошқармасининг 0215-айирбошлаш шоҳобчасида (назоратчи — Р. Исмадиёров, кассир — Т. Исмоилова (200 сўм миқдорида ортиқча пул аниқланди.

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг Ҳамза бўлимига қарашли 0554-сонли айирбошлаш шоҳобчаси (назоратчи — С. В. Макасарашвили, кассир — Н. В. Камбар) текширилганда бегона паспортлар бўйича АҚШ долларини сиртдан айирбошлаб бериш фактлари аниқланди. Нақд пулларнинг амалдаги қолдиғи бухгалтерлик ҳисоби ҳужжатлари билан солиштириб кўрилганда 4480 сўм миқдорида ортиқча пул аниқланди.

Текширувлар натижаларига кўра айбдор шахслар эгаллаб турган лавозимларидан озод этилди ва тегишли материаллар тергов идораларига юборилди.

Марказий банк айирбошлаш шоҳобчалари ишини назорат қилиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар мажмуини амалга оширмоқда. Бу иш валюта айирбошлаш операцияларини амалга оширишдаги тартиббузарликлар ва суиистемолликларга бутунлай чек қўйилгунга қадар давом эттирилади.

Жамоа шартномаси амалда

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН

Олмалиқ кон-металлургия комбинатида 20 мингдан ортиқ киши меҳнат қилади. Шаҳардаги турар жойлар, маданий ва истироҳат боғлари, дам олиш, маданият ва спорт иншоотлари, заводлар ва ҳоказоларнинг кўпчилик қисми комбинат ишчиларига қарашлидир. Шу йил бошида 70 квартирали турар жой биноси фойдаланишга топширилган бўлса, ҳозирда яна 40 квартирали уй давлат комиссияси қуригига тайёр.

Касаба уюшма қўмитаси билан комбинат маъмурияти йил бошида имзолаган жамоа шартномасида кўпгина тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган. Жумаладан, маъмурият 250 беморга мўлжалланган касалхона, Учқулоқ конига 280 ўринли болалар боғчаси, Теракли қишлоғида 270 ўринли мактаб, яқинда бошланган сут-товар фермасини қуриб битказиш ва қурилишни маблағ билан таъминланишни ўз зиммасига олган. Ҳозирги кунда бу иншоотларда бунёдкорлик ишлари жадал суръатларда олиб борилияпти.

Корхона маблағи ҳисобидан ишчиларнинг даволанишини уюштириш, комбинат профилакторийсига 3500 та йўлланма ажратиш, Узбекистон санаторийларига йил давомида 40 та, Қирғизистон сиҳатгоҳларига 311 та йўлланмани бепул тарқатиш жамоа шартномаси асосида маъмурият томонидан амалга оширилиши лозим. Алоҳида ҳолларда бемор ишчилар Тошкент ва Москва шифохоналарига жойлаштирилади. Бунда даволаниш учун, йўл ҳаражатлари учун маблағни маъмурият тўлайди. Йил бошидан буён 18 нафар ходим Москва шифохоналарида даволаниб қайтди.

Шартномага асосан касаба уюшма қўмитаси йўлланмаларнинг маълум қисмини касаба уюшмаси маблағи ҳисобидан ишчиларга бепул тақсимлаш мажбуриятини олган. Шу йил май ойида уруш қатнашчиларидан 250 нафари комбинат профилакторийсида бепул даволанди. Ёз даврида эса профилакторий оналар ва болалар учун текин хизмат кўрсатаяпти.

Ҳозирги кунда комбинат ишчиларининг фарзандларидан 400 нафари Қурама тоғларида жойлашган «Мовий тоғлар» оромгоҳида, 420 нафари «Восток» оромгоҳида дам олаяпти. Бу масканларни мавсумга тайёрлаш ва болаларнинг дам олишларини тўғри уюштириш ҳамкорликда олиб борилганлиги диққатга лойиқ.

Жамоа шартномасининг яна бир бўлими меҳнат муҳофазаси ва атроф-муҳитни ҳимоя қилишни кўзда тутади. Шунга асосан техника хавфсизлигини, иш ўринларида тозаликни таъминлаш, бу мақсадлар учун маблағлар ажратиш диққат марказида тутилаётир. Соғлиқ учун зарарли ҳисобланган цехларда, участкаларда, конларда ишлаётганларни махсус кийим-бош, сут, чой ва газли сув, махсус витаминли таомлар билан таъминлаш қатъий йўлга қўйилган. Бунинг учун бир йилда 1180,1 минг сўм маблағ сарфланади. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш учун ажратилган 4030 сўм пул ҳам ўз ўрнида ишлатилмоқда.

Бир сўз билан айттанда, меҳнат жамоаси ва комбинат маъмурияти ўртасида тузилган, 5 та бўлим ва 58 банддан иборат жамоа шартномаси ишчиларни ижтимоий ҳимоя қилишга оид ҳамма асосий масалаларни қамраб олган.

— Йил охиригача, — дейди комбинат касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Собир Пулатов, — шартнома бандлари бажарилишини алоҳида тузилган гурух ёрдамида назоратга олиб, текшириш натижаларини муҳокама қилиб борамиз. Шартнома мажбуриятларининг ижросини таъминлаш учун бизда барча имкониятлар бор. Бу маъмурият билан яхши ҳамкорлигимиз натижасидир. Лекин бошқа масалаларда қийинчиликлар бўлаяпти. Кўп минг кишилик ишчиларимизнинг айримларига моддий ёрдам бериб турмасак бўлмайди. Бу касаба уюшмаларининг доимий бурчи ва вазифасидир. Давлат банки бўлса, кейинги вақтларда ана шундай мақсадлар учун маблағ беришни тўхтатиб қўйди. 20-30 йиллар ишлаб, аъзолик бадалларини тўлаб келаётган кишиларга зарур бўлганда озгина маблағ билан ёрдам бера олмасак, касаба уюшмаларининг обрўсига путур етмайдими? Ёзда болалар оромгоҳларида уч сменада 2500 дан ортиқ ўғил-қиз дам олиши керак. Орол бўйидан ҳам болалар келмоқда. Ана шу болалар масканларида ҳам озиқ-овқат таъминотида қийинчиликлар йўқ эмас. Бу жойларда хизмат қилувчи тарбиячилар, ошпазлар, тиббиёт ходимлари маоши учун кам маблағ ажратилган. Ҳолбуки, ёшлар тарбияси биринчи даражали вазифа бўлиши лозим.

Иш бор жойда, албатта, етишмовчиликлар, камчиликлар бўлади. Комбинатимиз ҳам бундан мустасно эмас. Муҳими, randomчиларимизнинг унумли меҳнат қилиб, яхши дам олишлари учун барча имкониятлар ишга солинмоқда. Маъмурият билан касаба уюшма ўртасида тузилган шартнома ғамхўрликни ошириш, ижтимоий ҳимоя тамойилларини белгилашда муҳим омил бўлаяпти.

Темур ҲАЙДАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ҲИРМОН ТЎЛИБ, ТЎКИЛДИ ДОН

Дон ризқ-рўзимиздир. Мустақил юртимизда халқ эҳтиёжини тўла қондирадиган дон маҳсулотларини ўзимизда тўла етиштириш учун саъй-ҳаракатлар бошлаб юборилган. Бу ҳаракатда ғаллакорлар билан бир сафда шоликорлар ҳам фаол қатнашмоқдалар.

Бу йилги олтин куз шоликорларнинг шижоатли меҳнатлари боис мўл-ҳосилдан дарак бериб турибди.

Куни-кеча Хоразм вилоятининг шолипояларидан хушхабар келди: дастлабки шоли карвони хирмон томон йўл олди.

Умуман, Хоразм шоликорлари бу йил 200 минг тонна ҳосил олишни режалаштирганлар. Олинган ҳосилнинг 100 минг тоннасини давлатга сотиш мўлжалланган.

Айни кунларда шолини ўриш, янчиш ишлари тобора авж олмоқда. Ҳирмонга барака, шоликорлар!

Шиҳназар АҲМЕДОВ,
«Ишонч» мухбири

Биздан сўрабсиз

Саволларга Ўзбекистон Республикаси таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Қўмитасининг бош мутахассиси Умарова Альфида Усмоновна ҳамда Ўзбекистон Республикаси касаба уюшмалари Федерациясининг ҳуқуқ инспектори Ефимова Надежда Ивановна жавоб берадилар.

Қишлоқ ўқитувчилари учун ҳар ойда уй-жойларни иситиш учун суюлтирилган газ баллонлари ва тошкўмир бериладими? Берилса, қанча миқдорда?

Р. ЖЎРАЕВ,
Сирдарё вилояти, Ховос тумани, Чақанд қишлоғи, Тўрақул Жумаев номли 18-ўрта мактаб ўқитувчиси.

Марказий иситиш тизимига уланмаган хонадонларда яшаётган педагог ходимларга давлат томонидан йилига ҳар бир печка учун 1 тонна кўмир бепул — компенсация ҳисобидан берилади. Шунингдек, табиий газ бўлмаган жойларда яшовчи ўқитувчилар ҳар ойда 1 дона суюлтирилган газ баллони билан бепул таъминланадилар.

1. Мен Ғузор шаҳридаги 29-ўрта ҳунар-техника билим юртида ўқитувчи бўлиб ишлайман. Яшаш жойим шаҳардан 10 километр узоқда. Қишлоқдан шаҳарга қатнаб ишловчи ўқитувчилар учун қандай имтиёзлар бор?
2. Электр қувватига ҳақ тўлаш бўйича қандай имтиёзлар мавжуд?

Қ. ҲАЙДАРОВ,
Қашқадарё вилояти Ғузор тумани, 29-ЎҲТБЮ ўқитувчиси.

1. Халқ таълими тизими бўйича шаҳар транспортидан фақат умумтаълим мактабларининг ўқитувчилари бепул фойдаланиш ҳуқуқига эгадирлар. Шунингдек, эркин маблағ мавжуд бўлган жойларда транспортдан фойдаланиш имтиёзларини ўз имкониятларига кўра ҳокимиятлар жорий қилишлари мумкин.

2. Қишлоқ жойларида истиқомат қилувчи педагог ходимлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1.12.93 йил 582-сон «Электр қувватидан имтиёзли тариф бўйича фойдаланувчи аҳолининг электр истеъмол ҳажмини меъёрлаштириш тўғрисида»ги қарорига асосан 1993 йилнинг 1 декабридан бошлаб ойига 110 квт. соат электр қувватидан бепул фойдаланишлари мумкин деб белгиланган.

110 квт. соатдан ортиқ фойдаланилган электр қуввати учун тариф бўйича тўлиқ ҳақ тўланади.

Мен 1995 йил 11 март куни 55 ёшга тўлдим. Умумий меҳнат стажим 30 йил. Педагогик стажим 22 йил. Бу йил пенсияга чиқишим мумкинми?

А. ТЎХТАБОЕВ,
Наманган вилояти, Тўрақўрғон туманидаги 20-ўрта мактаб касаба уюшмаси раиси.

Сиз имтиёзли нафақага 25 йиллик педагогик стажга эга бўлсангизгина, яна ҳам аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак,1998 йилнинг 11 мартидан чиқишингиз мумкин.

Аввал ўқитувчи, сўнг тренер бўлиб ишлаганман. 55 ёшдан имтиёзли тўлиқ пенсияга чиқа оламанми?

И. ЭРГАШЕВ,
Навоий вилояти, Навоий тумани, Янги арик қишлоқ кенгаши, Қодир Раҳимов жамоа хўжалиги.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 12 май 1994 йил 250-сон қарорига асосан «Фуқароларни давлат пенсияси билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуннинг имтиёзли шартларида пенсияга чиқиш ҳуқуқини берувчи 3-рўйхат 7-қисмида спорт мактаби тренерлари кўрсатилмаганлиги сабабли тренер лавозимида ишлаган йилларингиз имтиёзли пенсияга чиқиш стажингизга кирмайди.

Мен 1978 йилдан бери болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлаб келмоқдаман. Маълумотим олий. 2-тоифали тарбиячиман. 1994 йилда методистлик лавозимга тайинландим. Лекин тарбиячилигимни иккинчи тоифа методистлик лавозимига ўтмайди дейишди. Мана бир йилдирки тоифасиз ишлаб келмоқдаман. Шу тўғрими? Агар нотўғри бўлса, менинг ойлик маошимдаги тафовут тўланадими?

Э. МАМАТҚУЛОВА,
Фарғона вилояти, Боғдод ноҳияси, Самандароқ қишлоғи.

1993 йил 12 август 406-сонли рақам билан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикасининг Давлат таълим-тарбия ва маориф муассасалари педагог кадрларини аттестация ҳақида»ги Низомга асосан сиз ўз вазифангиз бўйича 5-гуруҳ методистлар (тарбиячи-методистлар), яъни туман ва шаҳар метод кабинетлари, ўрта-махсус билим юртлари, халқ таълими бўлимлари, малака ошириш институтлари, мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари давлат муассасалари методистлари қаторига кирасиз.

Берилган гуруҳнинг меҳнат ҳақини тўлашни табақалаштириш учун 4 хил малака тоифалари мавжуд.:

1. Методист (тарбиячи-методист), олий тоифали (9-разряд).
2. Методист (тарбиячи-методист), 1-тоифали (8-разряд).
3. Методист (тарбиячи-методист), 2-тоифали (7-разряд).
4. Методист (тарбиячи—методист), олий маълумотли (6-разряд). Ўрта махсус маълумотли (5-разряд). Яъни сизни аттестация комиссияси томонидан берилган тоифага мувофиқ равишда маошингизни белгилаб, унга қўшимча энг кам иш ҳақининг 10 фоизи миқдорида, аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак 25 сўм қўшимча ҳақ тўланиши керак.

20 йиллик педагогик стажга эга бўлган аёлларга 50 ёшдан пенсия тайинлаш мумкинми?
Олий ўқув юртида ва Ўрта махсус билим юртида ўқиган йиллари ҳам мутахассислик бўйича иш стажига кирадими?

Н. ТЎХТАСИНОВА,
Сирдарё вилояти, Боёвут тумани, Боёвут қўрғони, Ҳ. Олимжон кўчаси, 24-уй.

Амалда ҳаракатда бўлган қонунчиликка биноан ўқитувчилар ва бошқа маориф ходимлари умумий тартибда жорий қилинган нафақа ёшидан 5 йил илгари имтиёзли нафақага чиқиш ҳуқуқига мутахассислик бўйича 25 йилдан кам бўлмаган иш стажлари бўлсагина эга бўладилар.

Бунда имтиёзли нафақага чиқиш ҳуқуқини берувчи стаж учун фақат мутахассислик бўйича ишлаган йиллари ҳисобга олинади. Фаолиятнинг бошқа ҳеч қандай турлари, шу жумладан Олий ёки ўрта-махсус ўқув юртларидаги ўқиш даври ҳам бу стажга кирмайди.

Жамоа хўжаликларининг тракторчилари, электр-пайвандчилари имтиёзли пенсия билан таъминланиш ҳуқуқидан фойдаланадиларми?

Т. МУРОДОВ,
Самарқанд вилояти, Тойлоқ тумани Элипок ижара хўжалиги.

3-сонли рўйхатнинг 2-қисмига биноан имтиёзли пенсия ҳуқуқларидан тракторчи-машинистлар, бевосита қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқаришда банд бўлганлар фойдаланадилар.

55 ёшга тўлган, умумий иш стажи 25 йилдан кам бўлмаган ва айнан шу ишда 20 йил тўлиқ меҳнат қилган, шу ҳақда гувоҳномага эга бўлган эркаклар имтиёзли пенсияга чиқишлари мумкин.

3-рўйхатнинг «Умумий касблар» номли 34-бўлимига асосан қўл пайванди билан шуғулланувчи электр пайвандчилар имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

55 ёшга тўлган, иш стажи 25 йилдан кам бўлмай, шундан 12 йилу 6 ой айнан шу иш билан машғул бўлган эркаклар, ҳамда 50 ёшга тўлиб, тўлиқ 20 йиллик иш стажига эга бўлган ва ундан 10 йилдан кам бўлмаган муддатда айнан шу иш билан банд бўлган аёллар пенсия билан таъминланадилар.

ПУЛНИНГ ЖИЛОВИ КИМНИНГ ҚЎЛИДА?

ёки хирмончи йигит нима дейди

Бир даврада жамиятимизда юз бераётган иқтисодий янгиликлар, самарали изланишлар, жумладан, банк тизимининг такомиллашиб бораётганлиги хусусида гап кетди-ю кимдир:

— Тўғрику-я, лекин банк соҳасидагилар бугунги шароитда ўз бурчларини яхши тушунишяптими? Маошларни вақтида ололмаётганимизда шу фикр хаёлга келаверади — деб қолди.

Унинг гапларини қувватлаганлар ҳам, эътироз билдирганлар ҳам топилди. Бу мулоҳазаларда жон борми? Мана, биз Тўрақўрғон туманлараро ишлаб чиқариш моддий-техника таъминоти корхонасидамиз. Суҳбатдошларимиз оддий ишчилар, хизматчилар.

— Кейинги ойларда қўлимиз деярлик пул кўрмай қўйди, — дейди слесар Юсуфжон Ўролов. — Пахта ёғи, гоҳо ун бериб туришибди. Хотиним уй бекаси, тўрт болам бор. Яқинда қишлоғимиз бригадирига ялиниб, далага чиқиб пахта териши учун рухсат олдим. Озроқ пул ишласа ҳам ҳарна-да. Қачон қараманг, ишхонамиз кассасида пул йўқ, банкдан беришмасмиш.

— Биз яшайдиган «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидаям аҳвол худди шундай — Юсуфжоннинг айтганларини қувватлади, ҳамкасби Ғанижон Танбоев.

Ўйлаб қоласан киши. Давлат корхонаси-ю жамоа хўжалигида бир хил муаммо. Банк нима учун уларни тегишли маблағ билан таъминламаяпти?

— Қизиқ экансиз-ку. Ахир ҳисобларида пул бўлса бериладими?— ихтисослашган «Пахта» ҳиссадорлик-тижорат банки Тўрақўрғон тумани бўлимининг бош мухосиби Тўхтаназар Долиев саволимизга савол билан жавоб қайтарди. — «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги давлатдан салкам 2 миллион сўм, таъминот корхонаси эса ундан анча кўпроқ қарздор. Шундай экан, уларнинг талабини қандай қондирамиз?

— Ҳақиқатан, ҳам тўғри, — таъминот корхонаси раҳбари Раҳматилло Давлатов ажинларини ёзмоқчидек пешонасини силайди. — Қарздор бўлишимизнинг сабаби бор. Келтирилган техникаларни хўжаликларга тарқатиб юборилди. Бунинг эвазига тушадиган пулни эса ҳозиргача ололмаётирмиз. Масалан, Косонсой ва Чуст туманларининг ҳар бири яқин 4 миллион сўмдан қарздор. Норин туманиники ҳам 600 минг сўмга боради. Мавсумни кўзлаб, август ойида автомобил ва қишлоқ хўжалик машиналарига резина маҳсулотлари сотиб олиш учун яна қарз кўтаришга тўғри келди. Хўжаликдан ҳақларимизни ундирсак ва қўлимиздаги молларни сотсак, ишимиз юришиб кетади, деб ўйлайман.

Ишчи-хизматчилари анчадан буён ёлчитиб маош олмаётган «Ширинлик» комбинатида ҳам шу сингари важ-карсон эшитасиз. Баҳонадан осони йўқ-да. Маълум бўлишича, «Олтин водий», «Туркистон», «Наврўз» жамоа хўжаликлари раҳбарлари одамлар ҳақини ўз вақтида узишнинг уддасидан чиқишолмаяпти.

Юқоридаги мулоҳазалардан айрим корхона, ташкилот ва хўжаликларда ойлик маошлар кечикиб берилаётганида банк тизимидагиларнинг ҳеч қандай айби йўқ, деган маъно келиб чиқмаслиги керак. Шамол бўлмаса дарахтнинг учи қимирламайди. Бу соҳадаги баъзи мутасаддиларнинг масъулиятсизлиги, ўз вазифасига совуққонлиги ҳақида билдирилаётган эътирозларда жон бор. Биз юқорида номини тилга олган банкда ўтган 8 ойда пул тушуми режаси 54,6 фоизга уддаланган, холос. Бу қанчадан-қанча тиббиёт ва маориф, маданият ва давлат бюджетидаги бошқа тармоқ ходимларининг маоши, нафақалар кечикди, деган сўз. Нега шундай бўлди.

Бизда асосий пул тушуши савдо тармоқларидан, шунингдек хўжалик ва ташкилотлар маҳсулотини сотиш орқали келади, — вазиятни изоҳлайди бош муҳосиб Т. Долиев. — Туманимизда бу борадаги ишлар талаб даражасида эмас. Оқибатда пул четга чиқиб кетяпти. Савдо шоҳобчаларини кўпайтириш керак.

Албатта, Долиев ҳам ўзича ҳақ. Гарчи савдо мутасаддилари аҳолига хизмат кўрсатишни кенгайтириш ва яхшилаш учун катта тадбирлар амалга оширлаётганлиги ҳақида лоф уришса-да, амалда бунинг тасдиғи кам. Ишда тартиб, самара сезилмайди. Чунончи, биз Шаҳанд Мозори кўҳна Калвак, Хўжанд қишлоқларида бўлганимизда соат 11 га етмасдан қатор дўконларнинг эшига берк эди.

— Очганимиз билан фойда кам, — дейди Калвак қишлоғидаги Хўжанд савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли Баҳром Жўраев мудирлик қилаётган 3-озиқ-овқат дўкони сотувчиси Фарҳод Аҳмедов, - ўзимиздан мисол. Кеча, яъни 5 сентябрда кун бўйи оёқда туриб 120 сўм савдо қилдик.

— Нега савдо йўқ? Бу ҳам пул масаласи билан боғлиқми?

— Мол бўлса харидор олади-да. Пештахталар ўғри уриб кетган уйдек шипшийдон бўлгач, ким ҳам киради.

Бу ерда бўлганимизда Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан қатъий белгилаб қўйилган 8 хил маҳсулот билан қизиқдик. Маълум бўлдики, ун 4 кундан, шакар 2 ҳафтадан бери йўқ экан. Туман улгуржи савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли Илҳомжон Шерматов мудирлигидаги 6-озиқ-овқат дўконида ҳам аҳвол шу: ун, гуруч, ёғ йўқ. Таъминотдаги сунъий тўсиқлар қачон бартараф этиларкин? Қиш эшик қоқаётган, ҳамма йиғим-терим билан банд маҳалда зарур маҳсулотлар етказиб берилмаётганига сабаб нима?

Ҳолбуки, вилоят матлубот ҳиссадорлик жамиятлари уюшмаси раисининг ўринбосари Усмонжон Ҳушматовнинг бизга айтишича, савдо тармоқлари 5 кунлик ун, 26 кунлик макарон, 8 кунлик шакар, 54 кунлик чой, 80 кунлик туз, 24 кунлик хўжалик совуни, 42 кунлик ёғ, 21 кунлик гугурт захираси билан таъминланган бўлиши керак эди. Шундай экан, нега улар вақтида савдога чиқарилмаяпти? Жавоб битта: ҳамма бало савдо ходимлари ва раҳбарларининг лоқайдлигида, ишни оқилона ташкил эта билмасликдадир. Биз масалани шундай тушунамиз. Қолаверса, бу нарса савдо тушумлари мўлжалига (прогнозига) ҳам салбий таъсир этмоқда. Оқибатда йилнинг ўтган 8 ойи ичида банкка ушбу тармоқдан кўзда тутилганига нисбатан 553 миллион сўм маблағ кам тушган. Ёки бу борадаги режа атиги 62,8 фоиз бажарилди, холос.

Текширишда аниқланишича ҳар икки савдо ташкилотининг биттаси пул тушумини банкка тўлиқ ва ўз вақтида топширмаётир. Кўпинча эса товароборот режаларини нақдинасиз уддалаш пайидан бўлинмоқда. Бундай ҳолатлар кўпроқ Тўрақўрғон туманида юз бераётганлиги кишини ажаблантиради. Мисолларга мурожаат қиламиз: Маҳмуджон Бозоров фермер хўжалигига қарашли 42 та савдо дўкони 6 ой мобойнида бирон марта пул тушумини банкка топширмаган. Шаҳанд савдо ҳиссадорлик жамияти май, июнь ойларидаги савдо тушумларидан 102 минг сўмни бошқа мақсадларга ишлатиб юборган. Бундан ташқари, текшириш ўтказилган кунда ҳиссадорлик жамияти кассасида 69 минг сўм қолдиқ чек ҳеч бир сабабсиз сақланаётганлиги ҳам кишида шубҳа уйғотади.

Хўжанд савдо ҳиссадорлик жамиятида апрель-июнь ойларида савдодан тушган 67 минг сўм маблағ бошқа мақсадларга сарфланган. «Оқтош» туманлараро савдо базаси кассасида эса 79 минг сўм, пул банкка топширилмасдан асоссиз ушлаб турилган. Шунингдек, «Мирза», «Сардор» хусусий дўконларнинг эгалари ҳам мавжуд қонун-қоидаларни назар-писанд қилмай қўйишган. Акс ҳолда май, июнь ойларида банкка пул топширмай, қораларини кўрсатмай юришармиди?

Қўшимча қилиб шу нарсани таъкидлаш лозимки, Вазирлар Маҳкамасининг аҳоли билан пулли ҳисоб-китобларни назорат-касса машиналари орқали бажариш тўғрисидаги қарорга етарли амал қилинмаяпти. Ҳозирга қадар тумандаги савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ўз шохобчаларини ана шундай ускуналар билан таъминламаганлар ёки таъминланган жойларда ҳам уларни ишга тушириш чоралари кўрилмаяпти.

Ҳақли эътироз туғилади: пул тушуми билан боғлиқ шунча хато-камчиликларга йўл қўйилаётган экан, Тоҳиржон Жўраев бошлиқ туман банк ходимлари қаёққа қарашяпти? Нима учун улар ўз ҳудудларида юз бераётган тартиббузарликларни кўриб кўрмаганга, билиб-билмаганга олишаяпти?

Таассуфки, пул тушуми билан боғлиқ кўнгилсизликлар фақат савдо тармоқларидагина рўй бераётгани йўқ. Ўтган 8 ой ичида 2400 дан ортиқ корхона ва ташкилот текшириб кўрилганида шундан 866 тасида 9,3 миллион сўмлик тартиббузарлик аниқланган. Жумладан, «Намангантранс» бирлашмаси раҳбарлари енгил усулга ёки нақдинасиз йўл билан режа бажаришга ўтиб, олишган. Ана шундайларнинг касри билан гоҳо иш ҳақлари, нафақаларни тўлашда узилишлар келиб чиқяпти.

Шу ўринда туман ҳокимияти, солиқ инспекцияси шаънига ҳам эътирозларимиз бор. Аҳоли таъминотини яхшилаш, унинг кундалик талаб ва эҳтиёжларини қондириш, шу мақсадда бозорни истеъмол моллари билан тўлдириш, пул тушумларининг ўз вақтида банкка қайтарилишини назорат қилиш борасида бу ташкилотлар зиммасига катта масъулият юкланган. Амалда нима бўлаяпти? Туманда қандайдир хотиржамлик кайфияти вужудга келгандай. Меҳнатчиларнинг ойлик маошларини ўз вақтида тўлаш, пул муаммосини ҳал этиш юзасидан қатъий ва самарали чоралар кўрилмаётганлиги шундан далолат эмасми? Уларнинг ўз ваколатлари доирасидаги қатъий ҳаракатлари, кенг аҳоли қатламлари ижтимоий ҳимояси борасида кескин ва самарали фаолиятлари юқоридаги муаммоларни кўп жиҳатдан ҳал этиш имконини берган бўларди.

Ушбу мавзудаги кузатишларимни якунларканман, Сирдарё ёқасида жойлашган жамоа хўжалигининг 3-бригадасида рўй берган воқеа хаёлимдан ўтди. Машинага ўтираётганимда хирмонда пахта қуритаётган 30-35 ёшлардаги ўзини Комилжон Ҳожиакбаров, деб таништирган йигит югуриб келди.

— Ака, мухбирмисиз? — деди сал ҳовлиқиброқ. — Арзимни эшитиб кетинг! Саккиз ой ичида икки мартагина пул беришди. Кеча бозорга 10 кило седана олиб борсам, пули этикка ҳам етмади. Кассирга қочон учрамай, «банкдан беришмаса иложим қанча», деб жавоб қайтаради. Мухбир экансиз — бизга ёрдамингиз тегармикин?..

Комилжоннинг эътирозида жон бор эди. Бу ҳол менга беихтиёр Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг 1995 йил биринчи ярим йиллик якунларига бағишлаб ўтказилган Вазирлар кенгаши йиғилишида қилган маърузасидаги қуйидаги сўзларни эслатди; «Одамларга ишлаб топган ҳақини бермаслик адолатсизликдир. Бундай ҳолни ўзгартириш учун, аввалмбор раҳбарларнинг масъулиятини ва керак бўлса, жавобгарлигини қатъий кучайтириш керак. Шунинг учун ойлик ўз вақтида берилмаётганига ким сабабчи эканлигини аниқлаб, ҳақиқий ҳолатни одамларимизга етказиш даркор. Токи, улар ҳукуматимиз ва банкдан беҳудага ранжиб қолишмасин».

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.
«Ишонч»нинг Наманган вилояти бўйича мухбири.

Маданият янгиликлари

«Узбектеатр» қошидаги «Эски мачит» театр-студияси ўзининг ҳар чиқиши билан томошабинлар эътиборини қозониб келмоқда. Унинг «Ғаройиб ва антиқа ошиқлар» концерт-спектакли, «Шайх Санъон ва Тарса духтар» спектакли Қашқадарё вилояти меҳнаткашларига манзур бўлган эди. Яқинда студия актёрлари тожикистонлик режиссёр Барзи Абдураззоқов раҳбарлигида тайёрланган «Меҳрибонгинам» номли спектаклни «Наврўз-95» республика театрлари конкурсида намойиш этиб, асосий совринга сазовор бўлдилар. Театр актрисаси О. Ҳалилова «95 йилнинг энг яхши актрисаси», И. Бердиев эса «Энг яхши эркак роли» учун мўлжалланган мукофотларни олишга мушарраф бўлдилар. Бугунги кунда студияда Вильям Шекспирнинг «Қийиқ қизнинг қуйилиши» номли асарини саҳналаштириш устида иш олиб борилмоқда. Уни саҳналаштириш учун республиқада таниқли режиссёр Баҳодир Йўлдошев таклиф этилган.

С. ЧОРИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Суратда шифокор Юлдуз Турсуновани кўриб турибсиз. У бир неча йиллардан буён Назарбекдаги касалхоналардан бирида сидқидилдан хизмат қилиб келади. Ўз касбига меҳр қўйган бу меҳридарё инсон халқнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ

Жаҳон тарихи гувоҳ: қадимда дастлаб Шарқда мадраса, кейинроқ унинг таъсирида Ғарбда университет пайдо бўлган. Ривожланган мамлакатларнинг кўпчилигида олий таълим ва илм-фанга асос солиб, карвонбоши бўлиб келаётган университетларни миллий университет деб аташ одат тусига кирган.

Маълумки, олий таълим ҳар бир миллатнинг тараққиёти учун объектив заруріят ва ҳаётий эҳтиёжга айлангач, пайдо бўлади. Ватанимиз ўтмишига назар солсак, олий таълим икки босқичда ўзига хос мазмун ва характерда ривожланиб келганлигининг гувоҳи бўламиз. Унинг бири шарқона диний Исломий бўлса, иккинчиси оврупоча дунёвийдир.

Ҳозирги замон дунёвий олий таълими XIX—XX асрлар оралигида миллатимиз эҳтиёжига айланди. Бунинг учун зарурий шарт-шароит ва субъектив омиллар ҳам етилди. Унинг моҳиятини ва аҳамиятини тарихда биринчи бўлиб тўла англаб етган, шу йўлда ўзларининг масъуллигини хис этиб,ўша даврда етилган янгича руҳ ва дунёқарашдаги миллий зиёлилар — жадидлар бўлди. Улар Ватанни Русия босқинидан озод қилишнинг, миллатни ижтимоий ғафлат уйқусидан уйғотишнинг, миллий маънавият ва мафкурани сақлаб қолишнинг асосий йўли қадимги мактаб ва мадрасаларни ислоҳ қилиб, дунёвий илм-фанни тараққий эттиришдан иборат деб билдилар.

Жадидчилик асосчилари ҳам исломий, ҳам дунёвий билим ва илм-фанни чуқур эгаллаган кишилар эдилар. Ватанимиз тарихида дунёвий олий таълимни жорий этишга қаратилган дастлабки ҳужжатлардан бири жадидчиликка асос солган қримлик Исмоилбек Ғаспиралининг 1892 йилда Туркистон генерал-губернатори Розенбахга ёзган хати бўлди. Унда болалар хатсаводини аввалгидек 5-6 йилда эмас, балки 2 йилда чиқариш, мадрасалардаги ўқитиш-олий таълим беришни 10-20 йилдан 4-5 йилга тушириш йўллари кўрсатилган эди. Бу илғор ислоҳотга мустамлакачилик идеологлари ҳамда маҳаллий мусулмон мутаассиблиги тиш-тирноқлари билан қаршилик кўрсатдилар. Ғаспиралининг Туркистондаги издошлари бир томондан «кофир»ликда айблансалар, иккинчи томондан сиёсий таъқиб остига олиндилар. Шунга қарамай, жадидчилар қадим анъанавий мактаблар билан бир қаторда товуш усулига асосланган янги жадид мактабларини ташкил этиб, халқ орасида маърифатчилик ишини ёйишда катта муваффақиятларга эришдилар. Аммо мадрасаларни ислоҳ қилиш анча мушкул эди. Шунинг учун дунёвий олий таълим тарафдорлари иқтидорли ёшларни хорижий мамлакатларга ўқишга юбориш билан машғул бўлдилар. Бу муаммо катта сармоя талаб этганлиги учун жадидлар уни хайрия жамиятлари тузиш, тўғридан-тўғри миллатнинг бой, ўзига тўқ қисмига мурожаат қилиш билан ҳал этдилар. Бу борада, айниқса Тошкентда 1909 йилдан фаолият кўрсата бошлаган «Кўмак», Бухородаги «Ҳаммага билим тарқатувчи» хайрия жамиятларининг хизматлари катта бўлди.

«Кўмак»нинг ташкилотчилари Тошхўжа Туёқбоев, Низом Қори мулла Ҳасанов, мулла Абдулла Авлоний, Мунаввар Қори Абдурашидхонов, Башарулла Асадулла Хўжаевлар эди.

Тарихда кўпгина ватандошларимизнинг Туркия, Озарбайжон, Русия ва Олмонияда ўқигани маълум.

Кейинги маълумот 1922 йилга оид. Шу йили Бухоро жадид ҳукумати ва Тошкентдаги «Кўмак» жамияти Олмонияга 70 дан ортиқ энг иқтидорли йигит-қизни ўқишга юборган.

Бухоро ҳукумати Олмония банкига катта миқдорда пул ўтказиш ҳамда бутун бир бинони сотиб олиш билан ёшларга қулай шароит яратган. Бу борада Мунаввар Қорининг хизматлари катта бўлди.

Афсуски, шўро даврида ва ундан олдин четга ўқишга борганларнинг тақдири жадидчиларники каби ўта аянчли кечди. Мустабид ва мустамлака коммунистик сиёсат ва шўро ҳукумати уларнинг ўз миллати манфаати йўлидаги интилишлари ва олган билимларини «халқ душмани» деган тухмат билан баҳолади. Олмонияда ўқиётганлар муддатидан олдин чақириб олиниб, ўз Ватанига етказилмай, йўлда ушлаб қатағон қилиндилар. Муҳожирлик ва Ватан соғинчи азобига бардош берганлари эса, етук олим ва мутахассис бўлиб етишдилар.

Мамлакатимизда оврупоча дунёвий олий таълимининг пайдо бўлиш тарихи Русия мустамлакачилик сиёсати билан ҳам боғлиқ бўлди. Мустамлакачиларда ўз ҳукмронлигини «абадийлаштириш», маънавий устунликка эга бўлиш иштиёқи олий ўқув юрти ташкил этиш заруриятини юзага келтиради. Бу ишнинг ташаббускори генерал-губернатори Духовский эди. У 1898 йилги Андижон қўзғолони қонли бостирилгач, подшога махсус хат ёзиб, Тошкентда рус ҳарбийлари ва чиновникларининг хотин-қизлари учун 250 талаба ўқийдиган институт ташкил этишни илтимос қилади. Қўзғолоннинг асосий сабабларидан бири ҳарбий чиновликларнинг маҳаллий халқ тилини, урф-одатини, тарихи ва маънавиятини билмасликлари ва у билан «яхши муомала»да бўла олмаганликлари деган Духовскийнинг бу фикри мустамлакачи миссионер ва шарқшунослар орасида қарийб 20 йиллик мунозарага сабаб бўлади. Уларнинг бир гуруҳи институт фақат руслар учун мўлжаллансада, маҳаллий миллат маънавиятига таъсир этишидан хавфсираб, унинг очилишига қарши чиқадилар, бошқалари эса аксинча, институтни тезроқ очишни талаб этадилар.

Қисқаси, XIX аср охири XX аср бошларига келиб Ватанимиз ҳаётида жуда мураккаб, бир-бирига қарама-қарши икки ижтимоий-сиёсий, маънавий-мафкуравий, маданий-маърифий ҳаракат пайдо бўлади. Улардан бирининг мақсади Русия ҳукмронлигини янада мустаҳкамлаш бўлса, иккинчисиники унга қарши мусулмон халқлари бирлигини сақлаб қолиш, миллий уйғонишни жонлантириш, пировардида миллий озодликка эришишдан иборат эди.

Жадидчилик ҳаракати асосчиларининг аксарияти Оврупо олий таълимидан ҳам яхши хабардор эди. Шу боис улар олий таълим орқали миллий-мустақиллик мафкурасига эга бўлган, давр талабини яхши ҳис этган, рус тили, Оврупо техникаси ва фанини чуқур ўзлаштирган янги (жадид) миллий зиёлиларни тарбиялаш ниятида эдилар.

1917 йилги феврал инқилобидан сўнг мамлакатимизда жадидчилик ва миллий дунёвий олий таълим яратиш ҳаракати айниқса кенг ёйилди. Шундай бир пайтда Тошкентда университет ташкил этиш ҳаракати янгича мазмун, мақсад ва моҳият касб этади. Унда мусулмон ва рус тилли халқлар манфаати ўзаро уйғунлашиб, ўз ифодасини топади. Бу ўринда 1917 йил августда Тошкент шаҳар Думасига демократик асосда сайлов бўлиб ўтиши, ундаги 112 ўриндан 76 тасига маҳаллий-миллат вакиллари (60 уламо, 16 жадид) сайланиши диққатга сазовордир. Уларнинг қатъий саъи ҳаракатлари билан дума университет ташкил этиш масаласини ўзининг бир неча мажлисида муҳокама қилади, махсус гуруҳ тузилади. Унга Дума ноиби Мунаввар Қори таклифи билан Санк-Петербургда ўқиган, олий маълумотли юрист Убайдуллахўжа Асадуллахўжаев ва Абду Сатторов киритилади. Шу билан бирга, маънавий-қори отамиз (С. Ҳакимзода) университет дастурини тузишда маҳаллий халқ манфаати ҳисобга олиниши, тарих ва шарқшунослик факультетлари мусулмонларга мослаштирилишини талаб этади.

Одамийлик сабоқлари

ПОКЛИК – ИМОН АЛОМАТИ

Инсон табиатнинг тож сарвари. Аллоҳ субҳонаҳу ва Таоло ўз каломи таърифида хабар берганидек, инсонларни бошқа маҳлуқотлардан улуғ ва мукаррам қилиб яратади. Бу мукаррамликни сақлаган ҳолда ҳаёт кечирмоқлиги учун одам аввало жисмонан пок бўлиши, бунинг натижасида қалби покликка айланишини, руҳ поклиги эса бу икковининг самараси эканини баён қилиб, Аллоҳ Таоло пайғамбаримиз Муҳаммад с. а. в. орқали барча инсонларга «раббингни улуғла ва кийимингни покла!» деб буюради. Бошқа бир ояти каримасида «Эй, мўминлар, агар номоз ўқишга киришмоқчи бўлсангиз, аввал юзингизни ва қўлларингизни ювинглар, кейин бошларингизнинг чорак қисмини сув билан ҳўллаб (масх қилиб), сўнг оёқларингизни тўфиқ билан қўшиб ювинглар. Агар жунуб (нопок) бўлсаларингиз бутун баданингизни ювиб покланглар», — деб, ўзгалар билан мулоқотда, кўришганда ва сўрашганда кўз тутиши мумкин бўлган аъзоларни ҳар куни беш маротаба ювиб туришни фарз қилди.

Пайғамбаримиз Муҳаммад с. а. в. ҳам бутун ҳаётлари давомида умматларини покликка даъват қилдилар: «Поклик имони борлик аломатидир», — деган муборак сўзлари билан ҳар бир инсон ўзи яшаётган ҳовли-жойини, идиш-товоғини, кийимларини, баданини пок ва озода тутиши лозимлигини уқтирдилар. Умматларига ҳар вақт таҳорат қилиб бўлганларидан сўнг: «Эй, Аллоҳ, мени тавба қилувчилар ва ўзини пок сақловчилар жумласидан қилгин!» — деб дуо қилишни ўргатдилар. Инсоннинг жисмонан поклиги кийими ва баданига ёпишган зоҳирий нарсалардан халос бўлиш билан бирга, ботиний нопок нарсалардан ҳам парҳез қилиш орқали ифодаланади. Бунинг учун Аллоҳ Таоло «Қуръони Карим»да ҳаром қилган таомлардан ва ичимликлардан ҳазар қилиш керак. Чунки инсоннинг еган таоми ва ичимлиги ҳазм бўлиб, унинг жисмига сингади. Табиийки, таомнинг ҳаром ёки ҳалоллигига қараб бадан ҳам пок ёки нопок бўлади. Демак, Аллоҳ мўмин одам учун қайси таом ёки шарбатни ман этган бўлса, унда инсон саломатлигига зарар билан бирга, унинг баданини нопок қилиш хусусияти ҳам бор экан. Аллоҳ мукаррам инсонни нопок бўлишини хоҳламайди.

Порахўрлик ва судхўрлик билан топилган маблағ ҳам ҳаром қилиниб, у инсон баданининг эмас, маънавиятини ҳам, тафаккурини ҳам тубанликка етаклайди.

Пайғамбаримиз Муҳаммад с. а. в. ўзларининг муборак ҳадисларида: «Кимки биродарининг ишини битириш ва ҳожатини раво қилиш ҳаракатида бўлса, Аллоҳ у одамнинг ҳожатини битиради», — деганлар. Инсонлар одамгарчилик, мурувват, меҳр-оқибат, бир-бирини қўллаб-қувватлаш, ишини битириш ўрнига ҳар бир нарсани пул билан ўлчашлари, арзимас хизматлари учун ҳам катта-катта маблағ (соққа) сўрашлари, тубанликдан бошқа нарса эмас.

Қуръонда эса, Аллоҳ Таоло қарз беришни шариатга риоя қилган ҳолда, ўтказишни таъкидлаб, гувоҳлар олдида миқдори ва муддатини ёзган ҳолда, қарз берсангиз, Аллоҳга қарз ҳасана берган бўласиз, фойдасини Аллоҳ бир неча баробар барака бериш билан тўлайди, охиратда эса улуғ савоблар ҳам берилади, деб ваъда қилади. Аммо судхўрлик қилган кишилар ҳақида: «Судхўрлар қиёматда жин чалгандай, каллалари маймун, ит ва чўчқа калласига айланиб тириладилар», — деб, «Эй мўминлар, судхўрлик қилманглар, у албатта энг катта гуноҳдир», — дея хитоб қилади Аллоҳ Таоло.

Ўғирлик, кароқчилик, зўравонлик билан топилган пуллар ҳаром бўлгаи учун ҳам бу кимсалар ёруғ дунёдаёқ жазоланишга, қўллари кесилишга маҳкум этилажаклари ояти каримада баён этилган.

Қиморбозлик ва ношаърий тижорат йўли билан топилган пуллар ҳам соҳибини нопок қилади. Шариатда рухсат берилган тижоратнинг ўз қонун-қоидаси бор, аввало эл манфаатини кўзлаган ҳолда атрофдан юртига мол олиб келиш керак, инсоф билан, барча харажати устига ўттиз фоизгина нарх қўйиб сотиш керак. Яна — тижоратдаги мол шаръан ҳаром қилинган мол жумласидан бўлмаслиги лозим. Ана шу қоидаларга риоя қилмаган кишининг топганини ҳалол, деб бўлмайди.

Инсонга Аллоҳ Таоло бошқа ҳайвонлларга бермаган ақл неъматини ато қилди. Шу улуғ неъмат билан ўйнашиб уни ўтмас қиладиган бўлса, шу нарсанинг истеъмоли ҳам ҳаром қилинди. Ақлни кеткизадиган номақбул нарсалар қаторига спиртли ичимликлар ва гиёҳванд моддалар киради. Аллоҳ Таоло Қуръонда: «Албатта, маст қилувчи ичимликлар... шайтон шаклидан бўлган ифлос нарсадур», — деб буларнинг истеъмолидан ҳазар қилишни буюради. Чунки маст қилувчи ичимлик истеъмол қилишнинг оқибати ҳеч қачон яхшилик бўлган эмас. Зинокорлик ҳам, қотиллик ҳам, дўстлар адоватию, эр-хотин орасидаги талоқ ҳам, ҳатто инсон бошига тушадиган мусибатлару, ғам, андуҳ ва жувонмарглик ҳам мана шу нопок ичимликни аянчли оқибатидир. Шунинг учун жаноби пайғамбаримиз Муҳаммад с. а. в. даюсни (ўз аёлини бегона кўздан қизғанмайдиган эркак) ва ичимликка муккасидан кетган киши жаннат ҳидини ҳам ҳидламаслигини айтганлар.

Юқорида санаб ўтилган ҳаром нарсалардан сақлансак, жисмоний поклигимизни таъминлаган бўламиз. Жисмоний поклик қалб поклигининг бошланишидир. Қалб поклигини кучайтириш зикру сано, тиловати қуръон, намоз, рўза, закот ва бошқа садоқатлар ҳамда амали-солиҳлар билан давом эттирилади.

Имом Ғаззолий «Эй фарзанд» номли рисоласида шундай ривоят бор: «Баний Исроил қавмларидан бир киши етмиш йил Аллоҳга ибодат қилибди. Аллоҳ унинг қалби қандай покланди экан, шуни фаришталарга билдириш мақсадида улардан бирини мазкур обиднинг олдига юборди. Фаришта Аллоҳ буйруғини адо этиб обидга шундай деди: «Сенинг етмиш йиллик ибодатинг Аллоҳга яқин бўлишингта лойиқ эмас». Обид киши унга жавобан: «Аллоҳ мени яратиб, ўзига ибодатга буюрган, мен шуни адо этмоқдаман, у ибодатимни қабул қиладими, йўқми, Аллоҳнинг ўзига ҳавола», — деб ибодатида давом этаверади. Ундан Аллоҳ рози бўлиб, обид қалбининг поклиги, Аллоҳ ибодатидан юз ўгирмаганлиги учун фаришталар гувоҳлигида уни ўзига яқин зотлардан қилиб мағфират қилди.

Аллоҳ ибодат қилмаган кишига: «Эй бандам, бандаларимнинг назари тушадиган жойларингни ҳар куни ювиб, артиб, тозалайсан, нима учун менинг назарим тушадиган жойингни — қалбингни ибодат билан покламайсан», — деб ҳар куни хитоб қилар экан. Демак, Аллоҳ инсоннинг қалбига назар солар экан, уни поклаш ибодат билан амалга оширилар экан, инсонлик бурчимиз ибодат қилишимизни тақозо қилади. Пайғамбаримиз Муҳаммад с. а. в. айтганлар: «Албатта, Аллоҳ сизларнинг суратларингизга, бойлигингизга қарамайди, балки қалбингизга, қилган амалингизга қарайди». Ибодат инсон қалбини поклашига ушбу ояти карима далилдур. «Албатта, номоз инсонни катта ва кичик гуноҳлардан сақлайди».

Инсон қалби поклангандан сўнг, унга нифоқ, бахиллик, ҳасад, ёмон хулқ йўл топа олмайди. Билъакс ҳамма инсоний фазилатлар ундан ўрин оладилар. Одоб ва аҳлоқ ҳам мукаммалашади. Инсон руҳини эзадиган разиллик ва жиноятлардир. Қалби пок инсондан фақат яхшилик содир бўлгандан кейин унинг руҳи енгиллашади, покланади ва олийликка кўтарилади. «Инсон вафот этганда унинг руҳи пок бўлса ундан хуш бўй таралади. Агар инсон вафот этганда руҳ нопок бўлса, ундан бадбўй ҳид келади.

Муҳтарам биродарлар, юқорида айтилганлардан маълум бўладики, инсон жисмонан ҳам, қалбан ҳам пок бўлса, бундай киши маънавияти пок инсон дейилади. Ўтган совет тузуми даврида ана шу маънавиятимиз булғаланди, маънавият қўрғони вайрон қилинди. Бунинг оқибати эса ҳаммага маълум. Кишилар ўртасида мурувват, поклик, меҳр-оқибат йўқолди, диёнат заифлашди, кўпчиликни худбинлик чулғади. Аллоҳга ҳамду-сано ва шукрлар бўлсинким, мустақиллик шарофати туфайли бир аср мобайнида унутилиб кетаётган маънавиятимиз ҳақида жон куйдириб, қайғурадиган мард инсон топилди. Ўзбекистон Олий Мажлисининг Биринчи сессиясида юртбошимиз Ислом Каримов ўз маърузаларида маънавиятга жуда катта ўрин бердилар: «Маънавият тарбиянинг энг таъсирчан қуроли экан, ундан оқилона фойдаланиш, болаларимизни ватанпарварлик, ростгўйлик, ҳақсеварликка ўргатиш керак бўлади... Киши қалбида ҳаромдан ҳазар, нопокликка, адолатсизликка нисбатан муросасиз исён бўлиши керак». ...Бу муқаддас мақсад йўлида керак бўлса жон фидо қилиш зарурдеганимизда, айнан адолатли давлат ва дининг илдизлари муштарак эканлигини унутмайлик». Юқорида келтирилган жумлалардан кўриниб турибдики, биз айни покланиш даврида турибмиз. Мамлакатимиз мустақилликка эришди, ҳатто орадан тўрт йил ўтди ҳам. Аммо одамларимиз юксак маънавият ўрнига илашган иллатлардан тўла покланганларича йўқ. Худбинликдан, порахўрликдан, фахш ишлардан ҳазар қилмаяптилар. Ваҳоланки, биз мамлакатимизнинг келажаги буюк бўлиши учун курашмоқдамиз. Мамлакат буюк бўлиши учун халқи буюк бўлиши керак. Халқнинг буюклиги эса маънавияти пок ва камолга етган инсонларнинг кўпайиши билан зоҳир бўлади. Шунинг учун Аллоҳдан илтижо қилиб сўраймизки, Президентимиз фикрларини тўғри тушунган ҳолда ўз маънавиятимизни поклаш, фарзандларимизни солиҳ ва солиҳа қилиб тарбиялаш йўлида қатъий саъй-ҳаракат қурсатмоғимиз лозим.

Раҳматуллоҳ қори ОБИДОВ,
Шайх Зайниддин масжиди имом-хатиби.

Жума ўгитлари

ИНСОНПАРВАРЛИК

Шом чоғи Расулуллоҳ Ҳазрати Ойша билан ўтирган эдилар. Ногаҳон бир киши Расулуллоҳни сўраб эшик қоқди. Расулуллоҳ дедилар:

— Қандай одобсиз киши эканки, қоронғида сўраб келибдир?

Ҳазрати Ойша ичкари хонага ўтдилар. Расулуллоҳ у кишини уйга таклиф қилдилар. Дастурхон ёзиб, уйдаги нознеъматлар билан меҳмоннинг ҳурматини жойига қўйдилар. Кейин яхши сўзлар билан у кишини кузатдилар. Ҳазрати Ойша қайтиб келдилар ва ҳайрон бўлиб сўрадилар:

— Ё, Расулуллоҳ! Сиз у киши келганда қандай одобсиз экан, дедингиз. Лекин уни яхши илтифотлар билан кутиб олдингиз ва ҳурмат-эҳтиром билан кузатдингиз. Буни қандай тушунса бўлади?

Расулуллоҳ дедилар:

— Ёмон одамга қовоқ уйсанг ёки аччиқ сўзлар қилиб дашном берсанг, унинг адовати баттар кучаяди. Ҳар қандай одам билан яхши муроса-ю мадорада бўлмоқлик лозимдир. Зеро, яхшилик ва меҳрибонлик саодат эшикларини очгусидир.

***

ҲАҚ СЎЗ

Пайғамбар алайҳиссалом дарахт шохидан иккита чўп олдилар. Бири тўғри, иккинчиси эгри эди. Саҳобалардан бири Расулуллоҳга ҳамроҳлик қилларди. Расулуллоҳ тўғри чўпни унга бердилар, эгрисини эса ўзлари олдилар.

Шунда саҳоба деди:

— Ё Расулуллоҳ! Сизга тўғри чўп муносибдир.

Расулуллоҳ дедилар:

— Йўқ! Ҳар кимки ўзгага эгри чўпни лойиқ кўрса, у дўстни душманга айлантириб қўйиши мумкин. Дўст топиш осон, лекин чин вафодор бўлиш қийин.

***

ДУШМАНГА ЧОРА

Бир куни нотаниш киши Расулуллоҳ қошига келди ва деди:

— Ё Расулуллоҳ! Мени ҳамма ёмон кўради, кўзларига кўрингагим заҳотиёқ қочадилар ёки бирон бир ёмонлик пайида бўладилар. Мен ҳам уларга душманлик қилсам бўладими?

Расулуллоҳ дедилар:

— Агар душманлик қилсанг, яна душманлик туғилади.

— Унда нима қилишим керак?

Расулуллоҳ дедилар:

— Ҳаммадан яхшироқ бўлишга ҳаракат қил! Сендан узоқлашган кишиларга яқин бўл. Жафо қилган кишиларга яхшилик ва вафо қил! Агар шундай йўл тутсанг, Аллоҳ сени севади ва душманлар дўстга айланади.

***

ҲОСИЯТЛИ ТАНГА

Расулуллоҳ ҳамма вақт оддий ҳаёт кечирардилар. Халқ қатори, балки халқдан ҳам оддийроқ яшардилар. Расулуллоҳ дийдорини кўриш учун биринчи бор келган одам уларни танимасди ва «Расулуллоҳ қаерда ўтирибдилар?» — деб сўрар эди. Улар на суҳбатда, на таом ейишда, на кийинишда халқдан ажралиб турардилар. Уйларида бирор нарса кўпайиб қолса, халққа улашардилар.

Бир куни Расулуллоҳ куёвлари Али ибин Абутолибга ўн икки дирҳам пул бериб: «Менга либос келтиргин!» — дедилар.

Ҳазрат Али бозорга бориб, ўн икки дирҳамлик либос келтирдилар. Бу либос жуда чиройли бўлиб, саҳобаларникидан яхшироқ эди. Расулуллоҳ либосни кўздан кечириб дедилар:

— Яхши буюм экан, лекин менга арзонроғи ярашади. Либосни алмаштириб келишимиз керак.

Улар сотувчининг ёнига боришиб, арзонроқ либос сўрадилар. Дўкондор арзон либос тополмай, пулларни қайтариб берди.

Расулуллоҳ Ҳазрат Али билан бозор оралаб кетишарди. Йўлда бир канизакни кўрдилар, у йиғлаб турарди. Ундан: «Не боисдан йиғлайсан?» — деб сўрадилар. Канизак деди: «Хонадон соҳиби тўрт дирҳам бериб бирор нарса келтиришни буюрган эдилар. Лекин мен пулни йўқотиб қўйдим. Уйга қайтиб боришга қўрқаяпман».

Расулуллоҳ унга тўрт дирҳам бердилар ва уйга қайтиб боришни буюрдилар. Кейин бозордан тўрт дирҳамлик либос сотиб олдилар. Бозордан чиқиб, катта кўча бўйлаб кетишарди. Йўлда бир яланғоч кишини кўришди, у киши: «Кимки мени кийинтирса, Аллоҳ уни жаннат либослари билан безатсин», деб ялиниб-ёлбориб турарди. Шунда Расулуллоҳ ўзларига сотиб олган тўрт дирҳамлик кийимларини у кишига ҳадя қилдилар. Ҳазрат Алига жавоб бериб, ўзлари бозорга қайтиб бордилар. Ортиб қолган тўрт дирҳамга янги либос олдилар. Аллоҳга шукроналар қилиб кийдилар. Бозор ичида ҳалиги канизакни кўрдилар. Расулуллоҳ дедилар: «Нега уйингга кетмадинг?» Канизак деди: «Бозорни айланиб бирор нарса сотиб олгунимча қоронғи тушиб қолди. Хонадон соҳиби мендан ранжимасалар деб қўрқаман».

Расулуллоҳ дедилар: «Юр, мен сени уйингга обориб қўяман».

Уйга яқинлашгач, Расулуллоҳ уй эгаларига салом бердилар, қизда гуноҳ йўқлигини айтдилар. Хонадон соҳиби: «Ё Расулуллоҳ! Сизнинг ҳурматингиз учун уни озод қилдим», деди.

Расулуллоҳ уйга хурсанд келдилар ва Ҳазрат Алига қараб дедилар: «Ё Али! Ўн икки дарҳам бизга жуда ҳосиятли бўлди. Икки кийимсизни кийинтирди ва бир чўрини озод қилди».

Ҳайру эҳсон қилгин
ҳамиша, ҳар он,
Барака бор бунда, қалб
тўла имон.
Билсанг, яхши ишлар
қолар абадий,
Бу ҳақда далолат
беради Қуръон.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

Буюк алломалар ҳаётидан

Шарқда Батлимус ёки Батлимус ал-Қалавзий номи билан машҳур бўлган юнон олими Клавдий Птолемей милоднинг 90—168 йилларида Мисрда, асосан Искандария шаҳрида яшаб, ижод этган. у астрономия жуғрофия, геометрия ва физикага доир йирик асарлар ёзиб қолдирган. Унинг астрономияга оид йирик «Альмагест» асари («Ал-Мажистий»)га ўртаосиёлик олим Абу Наср Форобий шарх ёзганлиги маълум.

«Астрологик рисола», «Птолемей жадваллари» ва оптикага доир беш жилдлик асари арабчага таржима қилинган. Птолемей асарлари асосан арабча таржимада Европага кириб борган.

Птолемейнинг «Географиядан қўлланма» асари (қисқача «География») Шарқда анча мукаммал ўрганилган. Птолемейни тўзган харитадаги жадваллардан бирида Ўрта Осиё ҳудуди ва унга ёндош кўпгина жойлар ҳам кўрсатилган. Мазкур харитани Ўрта Осиёнинг ҳозирги харитаси билан таққослаб, Птолемейнинг бу ҳудуд ҳақидаги тасаввурини аниқласа бўлади. Картадаги Маргиана, Бактриана ва Суғдиёна епархия (вилоят)ларидагина ўттиздан ортиқ шаҳар бор.

Сочларимни ўрдим майдалаб,
Атлас либос кийдим эгнимга.
Кўнглим учди подшосин излаб,
Кимга насиб этар у, кимга!..

Д. Аҳмад туширган сурат лавҳа.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг мукофотига номзодлар

СОЗАНДА СОЗИНИНГ СЕҲРИ

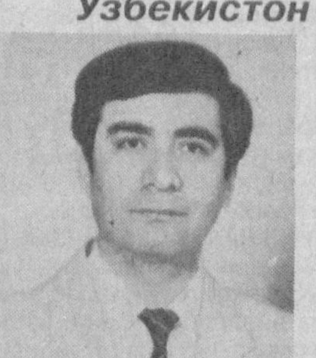

Оҳанглар оламининг жозибаси — қадимий ва куҳна заминнинг сарҳад билмас ҳудудларидаги бағри кенг, турфа халқларнинг йиллар оқимидаги қалб туғёнлари... Юрак исёнлари... Наволар... Одамизод қаҳрию меҳрининг, саодату иродатининг, висолдан мастона туйғуларию, муҳаббатдан сармаст дақиқаларининг, маҳбубининг, ёру диёрининг моҳирўй жамоли у... Руҳият нидоси у ...Дилгир наволар... Моҳир бастакор талқинида ўзининг бетакрор оҳангини — шаклини топса, ижрочининг наздида қиёси йўқ шамойилга кира олади. Мазкур оройишнинг яратилишида ижодкору ижрочига масъулиятли юк тушади. Диёримизнинг мусиқавий маънавият пиллапояларида ана шу юкнинг залворини ҳис этиб ижод қилаётган ансамбллардан бири Ўзбекистон телерадиокомпанияси қошидаги Дони Зокиров номли халқ чолғу оркестридир.

Ўзбекистон мусиқа маданияти тараққиётида бу оркестрнинг муносиб ўрни бор. Жамоа миллий мусиқамиз тарғиботи ва ташвиқотида фаол. Академик Юнус Ражабий ва бастакор Дони Зокиров саъй-ҳаракатларининг оқибати натижасида мазкур оркестр 1953 йили ташкил топди. Дастлаб 36 кишидан иборат бўлган оркестрга Юнус Ражабий раҳбар, Дони Зокиров эса дирижёрлик қилган. Жамоа ўз олдига ўзбек ва жаҳон композиторлик ижодиёти намуналарини кенг тарғиб қилишни олий мақсад қилиб қўйган эди. Замонавий ўзбек композиторларининг энг сара куй ва қўшиқлари, мусиқанинг турфа жанрларида битилган каттаю кичик асарларида оркестр ижросида ўз оҳангини топмоқда. Дони Зокиров оркестрнинг истиқболи ҳақида қайғурар эди. Жамоанинг етук маҳорат соҳиблари қўлида янада ижодий чўққилар сари юз тутишини орзу қилиб, 1978 йили Мустафо Бафоевни дирижёрликка қабул қилади. Дони Зокиров янглишмаган эди...

Ана шу даврдан бошлабоқ жамоанинг ижодий ҳаётида янада қизғин ва жўшқин илҳом билан изланиш жараёни бошланди.

Мустафо Бафоев фаолияти билан оркестр ижрочилигининг серқирра имкониятлари очила борди. Маҳоратли композитор миллий ижрочилик анъаналарига содиқ қолган ҳолда янги-янги замонавий мусиқалар яратиш борасида мунтазам ижодий меҳнат қилиб келмоқда. Оркестр созандалари маҳоратини чарҳлаш, шунингдек, уларни жаҳон мусиқа дурдоналари билан янада чуқурроқ таништирув мақсадида дирижёр Мустафо Бафоев ижодий репертуарини ўзбек миллий куй ва қўшиқлари қаторида танқли мумтоз композиторлар асарлари билан ҳам тўлдириб, мусиқа ҳазинасини ўзининг жозибали оҳанглари билан бойитиб борди. Истеъдодли санъаткор 5 симфония, 7 мусиқали драма, 4 оратория, 4 кантата, «Умар Ҳайём» операси, «Нодира» номли бир актли балет, поэма, сюиталар, қатор радиопостановкаларга мусиқа, хор, халқ чолғу ва камер оркестри учун яратган асарлари, романслари ва қўшиқлари халқимизнинг маънавий мулкига айланиб қолди. «Бухороном» номли биринчи ораториядан сўнг кўп ўтмай II халқаро симпозиумида «Мақом садолари» хор поэмаси, «Ибн Сино хотирасига» номли 2-симфонияси янграб, жаҳон мусиқа мутахассисларининг олқишини олди. Абдулла Ориповнинг «Ҳажнома» асарига басталанган мусиқа ҳам ўзига хос оҳанг ва жозибага эга.

«Улуғбек буржи» балети эса жаҳон композиторларини ҳайратга солган биринчи ўзбек балети деб баҳоланди.

Юртимизнинг мустақиллик тантаналари арафасида бир гуруҳ ижодкорларнинг меҳнати муносиб тақдирланди. Улар қаторида истеъдодли композитор, республика телерадиокомпанияси халқ чолғу оркестрининг бадиий раҳбари ва бош дирижёри Мустафо Бафоевга ҳам «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилди. Унинг номзоди республика касаба уюшмалари Федерациясининг мукофоти лауреатлигига тавсия этилди.

Ана шундай хушнуд дамларда Мустафо Бафоев билан бир қур суҳбатда бўлдик.

— Мустафо ака, халқ чолғу ансамбллари оркестрининг моҳияти нимада?

— Аввало, кўп овозли мусиқа орқали ўзбек халқ куйларини, композиторларнинг асарларини оркестр талқинида жаҳон андозаларига мувофиқ тарғиб этиш. Умуман, оламда яратилаётган куйларни ижро этиш, кўп овозли профессионал мусиқани ташвиқ қилиш орқали мусиқа ҳазинасини бойитиб бориш ҳамдир. Ижрочиларимиз ана шу талаблар асосида инсон руҳий оламини бойитишга интиладилар. Ҳар қандай куй ҳам, оҳанг ҳам қалбларнинг бўшлиқларини тўлдира олса, демак бундай мусиқа ўз тингловчисини топган бўлади.

— Оркестрнинг ўз услуби ҳақида нима дейсиз?

— Албатта, шу тоифадаги оркестрлардан фарқли ўлароқ бизда халқ куйларида учрайдиган қочирим, нолиш каби анъанавий ижро услубига ҳамоҳанглик мавжуд.

— Сизнинг кўплаб асарларингиз деярли мазкур оркестр учун яратилгандай. Яна қайси композиторлар оркестр учун куй басталайдилар?

— Асосан куйларимни шу оркестр учун ёзаман. Қолаверса Тўлқин Қурбонов, Султон Ҳайитбоев, Ҳабибулло Раҳимов, Фарҳод Алимов, Ҳалимжон Жўраевлар яратган асарларни жамоамизнинг моҳир ижрочилари бажонудил қабул қиладилар. Бундай асарлар шинавандалар диққатини тортиб, қалбларига йўл топаётир.

— Бастакор... Ҳар бир янги мусиқани ўз ташбеҳига солар экан, у мухлисларига ниманидир туҳфа этмоқчи бўлади. Янги бир талқин ила оҳангларга сингдириб, қалбларнинг қат-қатларини тўлдиришга интилади. Эшитяпсизми, куй тарaлаётир нолаю фарёднинг аччиқ хобидан сўйлаётир: Дам ўтиб майинлик, сокинлик, хушнудлик кайфиятини уйғотувчи наволар янграб адолат тантанасининг ифодаси янглиғ ҳуррамликни, ишонч туйғуларини қалбларга солади. Бу каби оҳанглар мажмуида ёрқин образлар ифода этилади. Англаяпсизми, «Улуғбек буржи» балетидаги жанговар юришлардан огоҳ бераётган оҳангларни. ... Гўзаллик латофатининг нафис наволарини...

... Мустафо Бафоевнинг мусиқа оламида ўзига хос овози бор.

Фикрлар кечмишини мусиқавий оҳангларга моҳирона сингдира билиши бастакор қалбининг бир туғёнидир.

Мусиқий оламнинг беадад ҳазинасини бойитишда халқ маорифи аълочиси, оркестр дирижёри Сотиволди Каримовнинг ҳам беназир улуши бор. Қолаверса Сотиволди Каримов устоз сифатида республика конкурсининг лауреати Абдулла Умаров, Розибуви Хўжаева, Аида Иброҳимова сингари кўплаб шогирдларни етиштирмоқда. Успенский номидаги республика мусиқа билим юртида 37 йилдан буён устозлик қилаётгани ҳам ана шундан. Сотиволди ака иқтидорли мутахассислар етишмаслигидан ташвишга тушади, чалиб турган созини ташлаб бошқа ишларга ўзини ураётган созандаларнинг руҳий оламини англаб, уларни ўз севимли касбига қайтаришга интилади. Ёшларнинг малака олишлари учун қайғуради, жонажон оркестрининг ютуғидан бир фахрга тушса, янги-янги жозибали куйлар яратилганида эса қалбини ғурур қоплайди. Кейинги йиллар маҳсули бўлган Муҳаммаджон Отажоновнинг «Чанг ва оркестр учун концерт»и, Ҳ.Раҳимовнинг «Жаҳонда Ўзбекистон» қўшиқлари ўз тингловчисини топди. Бунда Сотиволди аканинг ҳам каттагина ҳиссаси бор. Юрагида мусиқага, оркестрга чексиз муҳаббату, шогирдларига ғамхўрлик ҳисси унинг асарларида ўз ифожасини топаётгандай.

«Дардни ҳис этиб ижро этилган куйгина юракларга етиб боради», — дейдилар Сотиволди ака. Қолаверса унинг ўзи ҳам, бастакор Мустафо Бафоев ҳам, оркестрдаги ҳар бир ижрочи ҳам дардни ҳис этиб, мураккаб мусиқий йўналишлар жилосини илғаб, оҳанглар мажмуини яратмоқдалар... Оркестр жамоаси ижросидаги концертлар томошабинларга манзур бўлаётганлиги ҳам шундан.

Фазилат ҲОЖИҚУЛОВА.

Суратларда: (юқорида) Мустафо Бафоев ва Сотиволди Каримов. (Пастда) Дирижёр теграсида ижрочилар жамулжам: латиф созлар чертилаётир. Созандалар талқинидаги «чаман ичра ёр кўргали келган» ошиқнинг хониши Ҳуррият Исроиловaнинг ширали овозида янада файзли ва жозибадор.

ВА УНИВЕРСИТЕТ

Тошкент Давлат университетининг 75 йиллигига

Бугун 75 йиллик тантаналари кенг нишонланаётган ТошДУ кўп жиҳатдан миллий зиёлиларимизнинг сўнмас иродаси ва катта амалий фаолиятлари асосида дунёга келган ва 1920 йил кузида расман иш бошлаган эди. Дастлаб унга ҳамма миллат вакиллари кириб ўқишлари мумкин эди. Таълим фақат рус тилида олиб борилар эди. Шу туфайли маҳаллий миллат вакиллари дастлабки йилларда университетга кириб ўқиш имконига эга бўлмадилар. Бу ғайримиллий, ўзига хос сиёсат Туркистонда илк бор фаолият кўрсатаётган (1917 йил ноябрь) номиллий шўро ҳукуматидан бошланган эди. Унинг 1918 йил мартида Туркистон Халқ университетини ташкил этиш ҳақидаги буйруғида мусулмонлар манфаати четлаб ўтилган, ўқитиш ишлари фақат рус тилида олиб борилиши кўрсатилганди. Бунга жавобан жадид зиёлилари ўз ташаббуслари билан мусулмон халқ дорилфунунини яратишга киришдилар.

«Шул вақтда бу тарафда мусулмон зиёлилари (жадидлар — С. Х.) дан бир неча зотлар ҳақиқатан вақтнинг муҳимлиги, фурсатнинг ғаниматлигини эътиборга олиб, мусулмон халқи учун бир умумий ўқув юрти очарга кераклиги ҳақида мушовара қилар, ҳам Худога шукур қилиб, ишга киришга қарор берардилар. Ва биринчи ўлароқ, 9 апрелда Мунаввар Қори халифа афандининг ҳовлисида йиғилиб, Мусулмон халқ дорилфунунини очмоққа саъйи этар учун бир ташкилот ҳайъати таъсис этарлар».

Мунаввар Қори раислигида иш бошлаган 9 кишилик бу ташкилий комиссия жуда қисқа вақтда (13 майда) Мусулмон Халқ дорилфунунини Туркистон Халқ университети бўлими сифатида ташкил этишга муваффақ бўлади. Унга Мунаввар Қори раис (ректор), Исо Тахтибоев ва Бурҳон Ҳабиблар раис муовинлари, Абдусами қори Зиёбоев хазинадор этиб сайланади. Дорилфунун дастлаб асосан бошланғич мактаблардан иборат бўлса-да, тез орада ўзига хос йирик ўрта ва олий таълим, илмий-педагогик марказга айланади.

Умуман олганда, Туркистон Халқ дорилфунуни ва унинг мусулмон бўлими том маънодаги олий ўқув юртлари эмас эди. Уларни ҳақиқий университетга айлантириш учун икки томонлама ҳаракат авж олади. Маҳаллий илмий-педагогик кучларни уюштириш гуруҳи тузилади, РСФСР ҳукуматига махсус делегация юборилади. Бу саъй-ҳаракатнинг бир томонида Мунаввар Қори атрофида уюшган миллий зиёли-педагоглар ҳам катта иштиёқ, орзу-умид билан ишга киришадилар. Натижада улар мусулмон дунёвий олий таълимининг дастлабки намунаси — Дорилмуаллимин (ўқитувчилар институти) дастурини тузишга эришдилар.

Бу дастур ҳар томонлама мукаммал бўлиб, оврупоча дунёвий олий ўқув юртлари тажрибаси ҳамда амалиётига асосланган. Унинг муаллифи расман Бурҳон Ҳабиб бўлса ҳам, бу бутун жадидчилик ҳаракатининг олий таълим соҳасидаги катта ютуғи эди.

Бироқ шўро ҳукумати ва унинг асосчиси коммунистик фирқа жадидларнинг олий таълим соҳасидаги саъй-ҳаракати ҳамда амалий ишларига етарли эътибор бермайди. «Мусулмон Халқ дорилфунуни 1918 йил охирида Туркистон Халқ дорилфунунидан чиқарилиб, мактаб шоҳобчаларига айлантирилади. Унинг олий таълим босқичи-дорилмуаллимин эса юқоридаги дастур асосида эмас, балки тўрт ойлик турли хил курслар мажмуидан иборат қилиниб, 1918 йил 1 июнда ташкил этилади. Унинг фаолияти бошланғич мактаб ва саводсизликни тугатиш курслари учун тўлиқсиз ўрта маълумотли ўқитувчилар тайёрлаш билан чекланади.

Энди шундай савол туғилиши мумкин: Тошкентда 1918 йилдаёқ мусулмон (миллий) дунёвий олий ўқув юрти ташкил топиши мумкинмиди?

Истиқлол туфайли маълум бўлган тарихий ҳужжатлар ва маълумотларга суяниб айтиш мумкинки, ўша пайтда ана шундай олий ўқув юрти учун фақат объектив заруриятгина эмас, балки ҳамма субъектив омилу шарт-шароитлар ҳам етарли бўлган. Акс ҳолда дорилмуаллиминнинг мукаммал дастури тузилмасди.

Жадидлар салкам йигирма йил мобайнида мусулмон дунёвий олий таълимни яратиш йўлида катта ишларни амалга оширдилар. Унинг самараси ўлароқ маълум миқдорда илмий-педагогик кадрлар, бир неча тилни ўзлаштирган зиёлилар, бетакрор истеъдод ва ақл-заковат эгалари пайдо бўлди, математика ва геометрия, тил ва адабиёт, театр ва санъат, журналистика, тарих ва этнография мутахассислари шаклланди. Иккинчидан, бу даврда жадид ва рус-тузем мактабларида ўқиб, бошланғич ва ўрта дунёвий таълим асосларини эгаллаган «абитуриентлар» армияси ҳам етилганди. Халқ дорилфунуни ва дорилмуаллиминга ўқишга кирганлар асосан ўшалар бўлди.

Дорилмуаллиминда Мунаввар Қори ва Абдурауф Фитрат она тили ва адабиётдан, Раҳимбоев ва Камол Шамсий арифметика ва геометриядан, Ҳайдар Шавқий гигиена, гимнастика ва олмон тилидан, Ризаев маданият тарихи ва сиёсий иқтисоддан, Эфендиев жуғрофия ва этнографиядан, Иброҳим Исмоилов дидактика ва табиатшуносликдан дарс берганлар...

Тошкент Давлат университети фақат Ўзбекистондагина эмас, балки Марказий Осиёда дастлабки оврупоча дунёвий таълим маркази сифатида пайдо бўлди. Ўтган давр мобайнида уни юз мингга яқин олий малакали мутахассис битирди, ундан юзга яқин турли олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот институтлари ва лабораториялар ажралиб чиқди. Улар минтақадаги мамлакатлар олий таълими ва фан-техникаси, илмий-техникавий ишлаб чиқариши, миллий олиму зиёлилари шаклланишига асос бўлди.

Ўзбекистонда олий таълим, Фанлар Академияси тизими ҳамда миллий олим ва педагогик кадрлар ТошДУ хизмати асосида 20-йиллар охири 30-йилларда шаклланди.

Миллий истиқлол ТошДУ тарихи, илмий-педагогик фаолиятида туб бурилиш ясади. Унинг зиммасига улкан масъулият ва батамом янги вазифаларни юклади. Агар у шўро даврида асосан фирқа мафкурасига, марказ манфаатига хизмат қилган бўлса, энди ўз миллати ва Ватани, истиқлолни мустаҳкамлаш учун хизмат қила бошлади. Ўтган тўрт йил ичида ТошДУ моҳият ва мазмунига кўра бутунлай янгиланди. Университет ўзининг шонли ва мураккаб тарихи, мустақил Ватанимиз Олий таълими, илм-фани тараққиётига қўшган мислсиз ҳиссаси билан бугун миллатимизнинг чинакам ғурури ва ифтихорига айланди.

Сотимжон ҲОЛБОЕВ, доцент.

Қора булутлар олдида бошингни эгма Замин. Ахир улар мовий самода оний, бир лаҳзалик нохушлик холос.

Улар бутун борлиқ, кенгликка нур сочиб турган булут, Ишончу порлоқ Қуёшнинг юзини тўса олмайди.

Яна замин чеҳраси ёришади, яна дарахтларга кўм-кўк либос, гуллар битади.

Илоҳо, Ишонч сени тарк этмасин, Замин.

Жўра Курбонович Хўжаев

Шафқатсиз ўлим ажойиб инсон, ўз халқининг содиқ фарзанди, меҳнат фахрийси Жўра Қурбонович Хўжаевни орамиздан олиб кетди.

Ж. Қ. Хўжаев 1912 йилда Тошкент шаҳрида дунёга келди. Узоқ меҳнат фаолияти давомида у турли партия хўжалик органларида сидқидилдан меҳнат қилди. Ўзининг ғоятда тиришқоқлиги, меҳнатсеварлиги, катта ташкилотчилик қобилияти туфайли Ж. Қ. Хўжаев бир неча йил мобайнида Ўзбекистон касаба уюшмалари кенгашига раҳбарлик қилди, республика Олий Ҳокимият органи — Ўзбекистон Олий Кенгашининг раиси вазифасини бажарувчи масъулиятли лавозимга кўтарилди.

Жўра Қурбонович Хўжаев қаерда ишламасин, Ватанга, халқига чексиз садоқат, фидойилик, ҳалоллик намуналарини намойиш этди. Халқимизнинг, ўз сафдошларининг,жамоатчиликнинг катта ҳурматига сазовор бўлди.

Жўра Қурбонович Хўжаевнинг порлоқ хотираси у билан бирга ишлаганлар, уни яхши билган кишилар қалбларида абадий яшайди.

Бир гуруҳ ўртоқлар.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(18.09—24.09 ҳафтаси учун)

ДАЛВ (20.01 — 18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта жуда мароқли ўтади. Бутун ҳафта давомида кўзланган натижаларга эришилади. Раҳбарлар қабулига кириш ҳам яхши натижалар беради. Ҳафта мобайнида эски қадрдонлар билан учрашув, оилада қувончли воқеалар рўй бериши кутилур.

ҲУТ (19.02 — 20.03) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг аввали омадли бўлиб, қолганлари беҳосиятроқ келиши кутилур. Аввалги кунларда барча ишлар билан шуғулланиш мумкин. Иш жойида кутилмаган ҳурсандчилик рўй беради. Муҳаббат борасида ҳам яхши натижаларга эришилур. Сафарга чиқиш, янги иш бошлаш, маросимларни ўтказиш, савдо-сотиқ билан шуғулланиш мумкин. Қолган сўнгги кунлари эса оила билан дам олган маъқул.

ҲАМАЛ (21.03 — 21.04) ойида туғилганлар бу ҳафтани ҳурсандчилик билан ўтказилишлари кутилур. Оилавий ҳаётда қувончли воқеалар содир бўлур. Шу билан бирга ишхонада ҳам кўпдан орзу қилинган ишлар юз бериши мумкин. Қўлларига катта миқдорда маблағ тушиши кутилади. Бу ҳурсандчиликларнинг барча мазкур ой фарзандларига маънавий пок ва ҳалолликларига кўп жиҳатдан боғлиқ.

САВР (22.04 - 20.05) ойида туғилганлар учун бу ҳафта беҳосиятроқ келиши кутилади. Иложи борича савдо-сотиқ билан шуғулланиш, шартномалар тузиш, сафарга чиқишлар, янги жойда иш бошлаш, бирон кишига мурожаат қилишларни тўхтатиб турмоқ мақсадга мувофиқдир. Ҳафта давомида баъзи нохушликлар содир бўлиши ҳам мумкин. Лекин меҳнатдан қочмаслик керак.

ЖАВЗО (21.05 — 21.06) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда барча режадаги ишлар билан машғул бўлиш мумкин. Бундан ташқари оила бюджетига анчагина маблағ тушиши, узоқ кўрмаган қадрдонлар билан учрашиш, беморлар шифо топишлари юз бериши кутилур. Ҳафта давомида ота-оналарни зиёрат қилиш, уларнинг дуоларини олиб бормоқ талаб этилур.

САРАТОН (22.06 — 21.07) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омад ҳафтаси бўлиши кутилур. бу кунларда парвардигорга таваккал қилган ҳолда катта-катта ишларни бошлайвериш мумкин. Жумладан, тўй-ҳашамлар ўтказиш, хизмат сафарига чиқишлар кўнгилдагидай ўтиши эҳтимол қилинур. Ҳафта давомида оилада ва ишхонада бир неча бор қувончли воқеаларга гувоҳ бўлурлар. Ушбу кунларда қилинажак ҳайр-эҳсонлар ва садақалар ҳафтадаги омадга яна ҳам омад қўшажак, иншооллоҳ.

АСАД (22.07 — 22.08) ойи фарзандлари учун бу даврда ҳар турли битимлар ва шартномалар фойдали бўлиши кутилади. Мазкур ҳафтадаги воситачилик ишлари ҳам муваффақиятли тугаши кўпроқ учрайди. Бу ҳафтада эски дўстлар, биродарлар билан кутилмаган қувончли учрашувлар насиб этиши мумкин. Ҳафта давомида ўз мансабларидан юқори мартабаларга кўтарилиш ҳолатлари ҳам музкур ой фарзандларидан тўғри, ҳалол ишлаб юрганларига кўплаб насиб этади.

СУНБУЛА (23.08 — 22.09) ойи фарзандлари учун эса бу ҳафта анча эҳтиёткорликни талаб этади. Озгина бепарволик билан қилинган муомала туфайли ё оилада, ё ишхонада нохушлик ёки жанжал келиб чиқиши мумкин. Лекин бу ҳафтада уларга иқтисодий омад кулиб боқади. Яъни қўлларига катта маблағлар тушиши кутилади. Бу ой фарзандлари учун яна бир қувончли дам-оилавий омаддир. Яъни фарзанд кўриш ва фарзандлар бахтини кўриш каби узоқ кутилган орзулар рўёбга чиқиш эҳтимолдан ҳоли эмас. Бу ҳафтада ҳар қандай ёлғон гап ва ёлғон ваъдадан қаттиқ ҳазар қилиш — бу ой фарзандлари учун қаттиқ талаб қилинган вазифадир.

МЕЗОН (23.09. 22.10) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта тўла омад ҳафтаси бўлиши кутилур. Бу кунларда барча ишларни режадагидай бажариш мумкин. Хусусан, савдо-сотиқ ва ишлаб чиқаришдан катта фойда кўрилур. Ҳафда давомида сафарга чиқиш ва тўй ҳашамлар ўтказиш мумкин.

АҚРАБ (23.10 — 21.11.) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта тинч, осойишта бўлиши кутилур. Мазкур кунларда режадаги барча ишлар билан шуғулланиш мумкин. Ҳусусан, савдо ишлари ва оилавий дам олишлар жуда яхши натижалар билан тугаши кутилур. Бу ҳафтада сафарга чиқиш, бошлиқлар ҳузурида бўлиш ҳамда ҳар хил маросимлар ўтказиш мумкин.

ҚАВС (22.11 — 21.12.) ойи фарзандлари учун бу ҳафта кутилмаган тасодиф ва воқеаларга бой бўлади. Жумладан, узоқ вақт кўрмаган таниш, қадрдонлар билан учрашув, хизмат ишидаги барча ўзгаришлар, оила билан боғлиқ йирикроқ даромадга эга бўлишдай воқеалар кутилур. Хизмат сафарига чиқиш, шартнома, битимлар тузиш кўзланган мақсадларга олиб келади. Бу кунларда ичкилик ичиш, гиёҳвандликка берилиш қатъий таъқиқланади.

ЖАДДИ (22.12 — 19.01) ойи фарзандлари учун бу ҳафта беҳосиятроқ келиши мумкин. Шунинг учун ҳар қандай юмушни тўхтатиб, оила билан дам олишни уюштириш, рўзғор камчиликларини тўлдириш билан шуғуллангани маъқул. Бу ҳафта мобайнида ота-оналарини зиёрат қилиш, вафот этган бўлсалар, дуойи-фотиҳалар қилиш ҳайрлидир.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ҳиссадорлик жамиятлари раҳбарлари, товар (мол) ишлаб чиқарувчилар, хусусий, кичик ва ўрта бизнес тадбиркорлари диққатига!

«Узулгуржибиржасавдо» уюшмасининг «Узкоммаишийсавдо» воситачи улгуржи савдо ҳиссадорлик жамияти қуйидаги хомашё ва материалларни сотади:

Эркаклар куйлагибоп 3 хил газлама, эни 100 см. «Орзу» газламаси, арт Д—144 эни 100 см.

Сидирға гулли сочиқбоп газлама, арт Д-141 эни 100 см

Гулли полотнолар, арт Д—49 эни 80 см.

Дастурхонбоп газламалар, арт Д—107 эни 160 см.

Бўзнинг 3 хили, эни 180 смгача.

Читлар, арт Д— 6(32) эни 80 см.

«Беқасам» арт Д— 5,50 фоиз пахта ипидан тўқилган, эни 90 см. «Астарлик», арт Д— 189 100 фоиз пахта ипидан тўқилган, эни 80 см «Алак-рўмол» газламаси, 100 фоиз пахта ипидан тўқилган эни 80 см.

Пахмоқ ва ярим жунли одеяллар, пахтали ёстиқлар.

Сурия тюл (нафис тўр парда)лари.

Кўрпа-тўшак комплектлари.

Мулоқот учун телефонлар: (3712) 41-19-60, 41-29-54.

Жамият шунингдек турли хил чинни идишлар, гилам буюмлар, газ ўчоқлари, махсус кийимбош ва пойафзалларни сотиб олишни таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 7-уй.

Телефонлар: (3712) 41-24-32, 41-26-32, 41-27-32.

Факс (3712) 41-18-93, 41-17-60, 50-10-20.

Ҳиссадорлик жамияти — «Узкоммаишийсавдо» сизда ишонч қилади пайдо.

Сизни кутамиз!

ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ФЕРМЕРЛАР, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРУВЧИ ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошшаҳарюктранс» концернининг 2512-автожамланмасига Сиз қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг барча турлари — сабзавот, мева, картошка, узум, ғалла, озуқа ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўзланган манзилингизга ташиб бериш учун буюртмалар беришингиз мумкин.

Бир иш куни учун:

«ГАЗ»-52 автомашинасига — 804 сўм,

«ГАЗ»-53 автомашинасига — 990 сўм,

«ЗИЛ»-138 автомашинасига — 1145 сўм

«МАЗ»-5549 автомашинасига — 1700 сўм

миқдорида ҳақ тўланади.

Мурожаат учун телефонлар: 43-32-45, 43-32-83.

ДУШАНБА, 18

ЎзТВ I
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 "Аралаш". Болалар учун ҳажвий киножурнал.
18.20 **Футбол шарҳи.**
18.30 "Фазилат".
18.55 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси камер оркестрининг концерти.
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 **"Пул қадри".**
20.10 **"Аср фожиаси".** Орол муаммоларига бағишланади.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **"Минтақамиз хавфсизлиги йўлида". 3-кўрсатув.**
22.10 **ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз".** Видеофильм. 1-қисм.
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.45 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Кўзмунчоқ".
19.00 "Деҳқон ҳиммати".
19.30 "Бу бўстон аро..."
20.00 "Излаган имкон топади".
20.30 "Спорт-тайм".
21.00 — 22.30 "Кечки вариант". Бадиий фильм.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.20
***
22.45 — 00.40

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 —18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Кўкка интилган нигоҳ". Телефильм.
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Жаҳон географияси".
21.40 Эълонлар.
21.45 Видео — "О".
23.25 Эълонлар.
23.30 "Курьер".
23.50 "... яна об-ҳаво ҳақида".
24.00 — 00.10 "Постфактум".

СЕШАНБА, 19

ЎзТВ I
6.00 — 8.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 **ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз".** Видеофильм. 1-қисм.
9.05 Немис тили.
9.35 "Куз лавҳалари". Кинодастур.
10.10 "Ёшлик" студияси. "Талабалик йилларим".
10.50 Ўзбек куйларидан концерт.
11.30 — 13.30 **"Умидлар йили".** Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 "Кум соат". Мультфильм.
18.20 **"Доно бобо даврасида".**
18.50 **"Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари".**
*
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Ғижжак наволари.
20.20 **"Кеча ва бугун".**
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **"Туркистон — умумий уйимиз". Чингиз Айтматов билан мулоқот.**
22.20 **"Кўчамдан жонон ўтганда". Ҳабиб Саъдулла қўшиқлари.**
22.55 **ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз".** Видеофильм. 2-қисм.
24.00 Эълонлар.
00.05 — 00.30 "Ахборот".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
18.30 "Мультфейерверк".
18.45 "Табиат дунёси".
19.35 "Хусусийлаштириш: қадамбақадам".
19.55 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 Видеогид.
21.30 "Теле-ательe-шоу".
21.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.20 — 24.00 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 00.50

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 —18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Ишбилармон".
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Мусиқий учрашувлар".
20.20 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари.
20.40 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.40 "Ширу шакар".
22.20 "Сахий хонадонда".
23.00 —23.45 "Соккер-клуб".

ЧОРШАНБА, 20

ЎзТВ I
6.00 — 8.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз". Видеофильм. 2-қисм.
9.05 Алифбо сабоқлари.
9.35 "Ёшлик" студияси. "Оқар дарёлар".
10.05 Ёр ва диёр тароналари.
10.30 — 12.30 **"Биз танлаган йўл".** Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **"Умид учқунлари".**
18.40 **"Уйчи қўшиғи". Наманган вилояти Уйчи туманининг 60 йиллигига бағишланган кўрсатув.**
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Шеърий дақиқалар".
20.05 **"Хазинамиз таянчи".**
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **Бевосита мулоқот.**
22.15 **"Хонанда билан учрашув". Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Козим Қаюмов.**
22.50 **ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз".** Видеофильм. 3-қисм.
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.25 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси

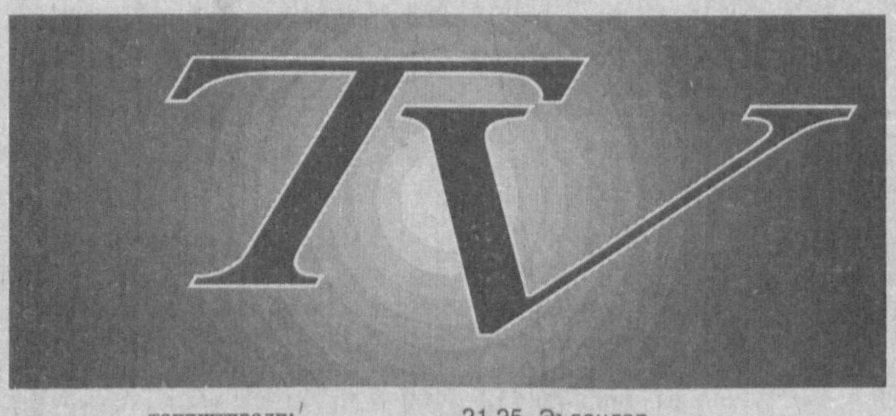

таништиради:
18.30 "Ёз ҳам ўтиб кетди..."
19.00 "Мусиқий меҳмонхона".
20.00 "Фильмлар ва тақдирлар". Кинокўрсатув (рус тилида).
20.40 "Халқ саломатлиги йўлида".
21.25 "02" тўлқинида.
21.50 — 23.20 "Кинематограф".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 01.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 —18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Кўчманчи қушлар учмоқда". Телефильм.
18.55 "Олам ва одам".
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 —23.50 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".

ПАЙШАНБА, 21

ЎзТВ I
6.00 — 8.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 **ЎзТВ хазинасидан. Чўлпон. "Кеча ва кундуз".** Видеофильм. 3-қисм.
9.05 "Фахрийлар — фахримиз".
9.50 **"Қишлоқ истиқболи — юрт истиқболи".**
10.15 "Бировнинг номида". Бадиий фильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
12.00 — 14.00 **"Ёшлик"** видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **"Сехрли мўйқалам".**
18.40 **"Ўзбекона лутф".** Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Ислоҳот ва масъулият".
20.20 **"Юзма-юз".**
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **"Шаҳар бедарвоза эмас..."**
22.15 "Дутор навоси". Мусиқий кўрсатув.
22.55 **"Ёшлик" студияси. "Оталар сўзи — ақлнинг кўзи".**
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.25 "Ахборот".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
18.30 "ОМАД" тақвими.
18.35 "Кўнгил".
18.40 "Муҳаббатга ошно қалблар".
19.00 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 "Теле-ательe-шоу".
19.20 Видео янгиликлари.
19.40 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.15 — 22.55 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 00.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 —18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Ўрмон рапсодияси". Телефильм.
18.55 "Булоқлар кўз очганда".
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Спектр".
21.20 "Учрашув".
22.00 "Ҳамшаҳарлар".
23.00 — 23.20 "Оқ кутича".

ЖУМА, 22

ЎзТВ I
6.00 — 8.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Ёшлик" студияси. "Оталар сўзи — ақлнинг кўзи".
9.00 Немис тили.
9.30 **"Талабалар саҳнасида".**
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.
11.00 "Истиқлол адабиёти".
11.35 — 12.10 "Буни ҳамма билиши керак".
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **"Кичкинтоймиз — гижингтоймиз".**
18.40 **"Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари".**
*
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 **"Адолат".** Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **"Маърифатнома".**
22.00 Юнус Ражабий номидаги мақомчилар ансамблининг концерти.
22.40 **Теннис. Дэвис кубоги. Ўзбекистон — Хитой терма командалари.**
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 "Ўтмишсиз келажак йўқ".
19.00 "Билиб қўйган яхши".
19.20 "Бизнес-академия".
19.45 "Экология ва ҳаёт".
20.25 "Ёшлик" студияси. "Яхшиларга эргашиб".
20.55 — 22.25 "Шахсий детектив ёки "Кооперация" операцияси". Бадиий фильм.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.00 — 20.50
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.50 — 21.25
***
22.50 — 00.25

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 —18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Қўшиқларинг қалбимда қолди". Киноконцерт.
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Компьютер-Осиё".
21.20 "Кулгига нима етсин".
21.45 "Америка юлдузлари".
22.15 Эълонлар.
22.20 "Даракчи".
22.30 Эълонлар.
22.35 —00.15 Видео — "О".

ШАНБА, 23

ЎзТВ I
6.00 — 8.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 **Туроб Тўла асари. Фарҳод Олимов мусиқаси. "Нодирабегим".** Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқа театрининг спектакли.
10.15 "Қирқ ҳунар ҳам оз".
10.45 **"Ёшлик" студияси. "Онамнинг ўгитлари".**
11.20 "Ёшлар ижоди".
11.50 **"Ўзбекистон — жаҳон нигоҳида".**
12.20 — 12.50 "Водий жилолари". Кинокўрсатув.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Ёртиқулоқ ва ялқовлар". Мультфильм.
18.10 **"Эртаклар — яхшиликка етаклар".**
19.10 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 **"Ахборот"** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 **"Учрашув". Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Лутфулла Саъдуллаев.**
20.30 **"Ўзбекистон янгиликлари"** (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **"Ахборот".**
21.25 Эълонлар.
21.30 **"Орол дарди — олам дарди".**
22.10 "Дилда васлинг". Ўзбекистон халқ артисти Аҳмаджон Шукуров куйлайди.
22.45 **Теннис. Дэвис кубоги. Ўзбекистон — Хитой терма командалари.**
23.25 **"Тунги ёғду".** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
9.00 "Мультфейерверк".
9.15 "Табиат дунёси".
10.05 "Хусусийлаштириш: қадамбақадам".
10.25 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
11.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 Видеогид.
12.00 "Теле-ательe-шоу".
12.10 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.50 "Кинонигоҳ".
14.30 — 18.30 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".
*
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 "Акс-садо".
19.40 "Менинг кўчам".
19.55 "Пульс". Хабарлар.
20.10 "Антенна".
20.45 "Эсдалик учун дастхат".
21.10 "Шоҳсупа сари" (рус тилида).
21.40 — 23.10 "Кинематограф".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 00.20

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 "Дўстлик сарҳад билмайди".
10.40 Болалар учун фильм."Кичик боланинг катта ташвишлари".
11.45 — 12.35 "Замандас" (қозоқ тилида).
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.05 "Бувимнинг сандиғи". Мультфильм.
19.15 "Мультикарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Монитор-Осиё".
20.35 "Глобус".
20.55 "Безнен мирас" (татар тилида).
21.35 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.45 Турнир жилолари. Теннис. Дэвис кубоги.
22.00 "Жаҳон ва биз".
22.50 "Бу ажиб дунё".
23.10 —23.20 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ЯКШАНБА, 24

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **"Ассалом, Ўзбекистон!"** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
11.00 **Саид Аҳмад. "Йўғонтепа".** Теленовелла.
11.45 "Цирк! Цирк! Цирк!"
12.30 "Шоҳрух" клуби.
13.00 **"Қўшиқларим сизга армуғон".**
13.30 — 14.15 "Бугун — Машинасозлар куни". Кўрсатув ва концерт.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Ғойиб бўлди осмонда қушча". Мультфильм.
18.20 **"Қўшиғим, жон қўшиғим".**
18.55 Эълонлар.
19.00 **"Панорама"** (рус тилида).
19.30 Эълонлар.
19.35 **"Ойнаи жаҳонда..."**
19.55 "Оламга саёҳат". Кинокўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 **"Ҳафтанома".**
21.00 Эълонлар.
21.05 **"Деҳқон даладан қайтганда..."**
21.50 **"Санъат сеҳри".** Видеоканал.
23.20 **Теннис. Дэвис кубоги. Ўзбекистон — Хитой терма командалари.**
24.00 Эълонлар.
00.05 — 00.35 "Ҳафтанома".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
10.00 "Омад" тақвими.
10.05 "Кўнгил".
10.10 "Муҳаббатга ошно қалблар".
10.30 "Ишингиз бароридан келсин!"
10.40 "Теле-ательe-шоу".
10.50 Видео янгиликлари.
11.10 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
12.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.45 — 14.25 "Кинонигоҳ".
***
17.00 "Совға".
17.30 "Салом, ёшлар!"
18.10 "Жаҳон географияси".
19.00 Эълонлар.
19.05 Видео — "О".
20.45 Эълонлар.
20.50 "Курьер".
21.10 "...яна об-ҳаво ҳақида".
21.20 "Постфактум".
21.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 "Автосалон".
22.10 "Кулгига нима етсин!"
22.35 Эълонлар.
22.40 "Даракчи".
22.50 Эълонлар.
22.55 — 00.35 Видео — "О".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 — 24.00
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
24.00 — 02.55

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
9.00 "Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!". Мультфильм.
9.30 "Менинг кўчам".
9.45 "Дарвоқе".
10.10 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
11.40 "Ғазалхон ёшлигим".
12.15 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
12.25 — 13.50 "Икковлон бир соябон остида". Бадиий фильм.
***
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
20.05 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.05 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.15 "Чинсэн".
22.05 "Қалбим кўри".
22.35 Турнир жилолари. Теннис. Дэвис кубоги.
22.50 "Бу ажиб дунё".
23.10 —23.20 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Акмал АКРОМОВ, Рустам АБДУРАЗЗОҚОВ, Абдуманнон АЛИМБОЕВ, Дилбар ЖАҲОНГИРОВА, Турғун НАЗАРОВ, Муҳаммаджон ОТАҚУЛОВ, Муҳайё ТЎЛАГАНОВА, Раъно УБАЙДУЛЛАЕВА, Баҳодир УМРЗОҚОВ, Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР
Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Намангандa — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-48-53. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр- мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• **Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.**
• **Сотувда эркин нархда.**

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.
• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Буюртма Г- 0408. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди — 19..00. Масъул навбатчи: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ 1 2 3 4 5 6